

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Kristýna TMAROUNOVÁ

**Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická**

**ÚROVEŇ PRÁVNÍHO V DOMÍ STUDENTŮ V MĚSTĚ
HRADCI KRÁLOVÉ**

Kristýna Měrounová

**Bakalářská práce
2010**

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra věd o výchově
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna ŠAROUNOVÁ**

Studijní program: **B6107 Humanitní studia**

Studijní obor: **Humanitní studia**

Název tématu: **Úroveň právního vědomí studentů středních škol v Hradci
Králové**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. a) Vysvětlení základních právních termínů
b) Výuka práva na středních školách
c) Preventivní programy na posílení právního vědomí studentů středních škol
2. Výzkum na SŠ pomocí dotazníků (otázky týkající se práva obecně, z oblasti občanského, trestního, rodinného práva)

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BOGUSZAK, Jiří; ČAPEK, Jiří a GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 2.přeprec.vyd. Praha: Aspi, 2004. 347 s. ISBN 80-7357-030-0

DOSTÁLOVÁ, Jana a HAVRÁNEK, Jaromír. Základy teorie práva. 1.vyd. Ostrava: Key, 2007. 117 s. ISBN 978-80-87071-21-2

RYSKA, Radovan. Právo pro střední školy. 6.aktualiz.vyd. Praha: Fortuna, 2007. 175 s. ISBN 978-80-7168-976-8

ŠÍMA, Alexandr a SUK, Milan. Základy práva pro střední a vyšší odborné školy. 7.dopl.vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 386 s. ISBN 80-7179-500-3

Občasný zákoník, Trestní zákon, Zákon o rodině

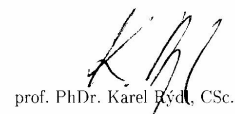
Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Martin Kocanda**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2009**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

prof. PhDr. Karel Býdlo, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2008

Prohlášení autora

Prohlášení:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností a i do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezentováním a přístupností své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 25. 3. 2010

.....
Kristýna Trárounová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Martinu Kocandovi za vedení mé práce. Dále děkuji všem kolegům, které mi poskytly potřebné materiály a umožnily mi realizovat výzkum. Děkuji také samozřejmě všem studentům, kteří se výzkumu účastnili. A děkuji všem ostatním, kteří se na vzniku mé práce podíleli a podporovali mě.

ABSTRAKT

Práce se vnuje úrovni právního vdomí studentů středních škol v Hradci Králové. Je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje vysvětlení základních právních termínů, popisuje výuku práva na středních školách a uvádí příklady některých preventivních programů na posílení právního vdomí.

Praktická část je věnována výzkumu v královehradeckých středních školách, jehož cílem bylo zjistit úroveň právního vdomí studentů. Výzkum se zaměřuje na občanské, rodinné, pracovní a trestní právo.

KLÍČOVÁ SLOVA

právo, právní vdomí, výuka práva, preventivní programy, studenti středních škol

TITLE

The level of law awareness with highschool students in Hradec Králové

ABSTRACT

The work deals with the level of law awareness with highschool students in Hradec Králové. It is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part contains an explanation of basic law terms, describes the teaching of law at high schools and provides some examples of preventive programs to strengthen law awareness.

The practical part is devoted to research at the high schools, whose aim was to find out the level of law awareness of students. The research focuses on civil, family, labor and criminal law.

KEYWORDS

law, law awareness, teaching law, preventive programs, highschool students

Obsah

1. Úvod	8
2. Vysvětlení základních právních termínů	9
2.1 Stát	9
2.2 Právo	9
2.3 Právní stát.....	10
2.4 Právní v domí	10
2.5 Právní normy.....	11
2.6 Právní vztahy.....	11
2.7 Subjekty právního vztahu	12
2.8 Právní skutečnosti.....	12
3. Výuka práva na středních školách	13
3.1 Právo na obchodních akademích a u střední osnova.....	13
3.2 Právo na gymnáziích a u střední osnova	15
3.3 Právo na ostatních středních školách a u střední osnova.....	16
3.4 Rámcový vzdělávací program.....	17
4. Preventivní programy na posílení právního v domí studentů středních škol	20
4.1 Programy v Královéhradeckém kraji.....	20
4.2 Programy v dalších krajích.....	20
4.2.1 Projekt ŠPrávo do škol	20
4.2.2 Projekt ŠPrávo na každý den	21
4.2.3 Místní program města Znojma	21
5. Výzkumná část	23
5.1 Předmet a cíle výzkumu	23
5.2 Hypotézy	23
5.3 Metodika a průběh výzkumu	24
5.4 Analýza získaných dat	25
5.5 Interpretace výsledků	26
5.6 Vyhodnocení hypotéz	50
5.6 Shrnutí výzkumu	51
6. Závěr	52
7. Použitá literatura a další zdroje	53
8. Seznam příloh	55

1. Úvod

Každý z nás se prakticky denně stává účastníkem nějakého právního vztahu. Právo nás omezuje, usmírňuje, chrání a umožňuje nám určitým způsobem jednat. K tomu, aby naše jednání bylo v souladu s právními normami, potřebujeme určitou znalost právních předpisů. Tyto znalosti ale i veškeré představy o právu a názory na něj se nazývají právní vědomí. Určitá úroveň právního vědomí je nezbytná i ke správnému fungování státu. A všeobecně platí, že neznalost zákona neomlouvá, proto by vysoká úroveň právního vědomí měla být samozřejmě součástí našich všeobecných znalostí.

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na studenty středních škol a to proto, že ve svém věku jsou trestně odpovědní, mnozí z nich i způsobí k právním úkonům a u některých z nich nastoupí po absolvování střední školy do pracovního poměru. Proto mě zajímalo, jestli tito mladí lidé mají přehled o svých zákonných právech a povinnostech. Hlavním cílem mé práce tedy bylo zjistit, jaké mají studenti středních škol v domoví v oblasti práva.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část má spíše popisný charakter, jsou zde vysvětleny základní právní pojmy a je popsána výuka práva na středních školách, hlavně tedy pojetí, cíle a obsah předmětu Právo podle dokumentu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Dále jsou uvedeny příklady dalších programů na posílení právního vědomí studentů středních škol.

Hlavní část mé práce ale zaujímá praktická část, která se zabývá vlastní výzkumnou činností, pracovním postupem výzkumu a analýzou výzkumných otázek. Zvolila jsem kvantitativní výzkum, který jsem provedla pomocí dotazníkového šetření. Výsledky jsou rozděleny na odpovědi studentů gymnázia, obchodní akademie a ostatních středních škol. Podle tohoto rozlišovacího faktoru je rozdělena i část teoretická (výuka práva na středních školách), kde jsem rovněž rozdělila opět na obchodní akademie, gymnázia a ostatní střední školy.

2. Vysvětlení základních právních termínů

2.1 Stát

Stát je organizované společenství lidí, žijících trvale na určitém ohraničeném území. Stát bývá chápán jako politická organizace společnosti. Disponuje mocí vládnout, soudit a vytvářet zákony společnosti. Charakteristické znaky státu jsou: státní aparát (orgány vykonávající státní moc a správu), ohraničené území, stálé obyvatelstvo, ozbrojená moc (policie, vojsko) a právní subjektivita (způsobnost samostatně vystupovat v právních vztazích). Stát není podřízen žádnému vyššímu orgánu.

2.2 Právo

Právo je soubor platných vyhlášených, obecně závazujících a státem vymáhaných pravidel, podle kterých se organizuje a řídí život lidské společnosti. Právo dále dělíme na objektivní a subjektivní.

a) objektivní právo o objektivním právem se rozumí vnitřně uspořádaný systém platných právních norem daného státu, představuje tak právní řád státu. Odpovídá na otázku, co platí, tedy co je po, respektive proti právu.

b) subjektivní právo o subjektivní právo vzniká jako realizace objektivního práva. Tvoří obsah konkrétního právního vztahu, spoívá v možnosti chovat se určitým způsobem. Odpovídá na otázku, zda je konkrétnímu subjektu objektivním právem dovoleno či nedovoleno se určitým způsobem chovat.¹

Právo se dále dělí na právo veřejné a soukromé. Ve veřejné právo upravuje takové vztahy, ve kterých stát a jeho orgány vystupují jako nadřízení nositelé moci vůči podřízeným osobám. Je to tedy vztah mezi občanem a státem. Patří sem například právo ústavní, správní, trestní aj. Naproti tomu právo soukromé upravuje společenské vztahy na základě rovnosti účastníků. Jedná se v zásadě o osobní a majetkové poměry. Patří sem například právo občanské, rodinné, obchodní, pracovní a další.²

¹ KUB, Lubomír; HUNGR, Pavel; OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha: Linde Praha, 2007. s.20-21

² RYSKA, Radovan. *Právo pro střední školy*. Praha: Fortuna, 2003. s.21

2.3 Právní stát

ŠKoncepce právního státu vyjaduje primát práva nad státem. Právní stát je stát, který je vázán právem. Kategorie právního státu zároveň značí určitý způsob e-ení vztahu mezi státem a jednotlivcem: funkcí právního státu je garantovat v-em jednotlivc m rovn svobodu v právním smyslu.õ³ Nutným předpokladem pro právní stát je právní jistota (jednoznačnost a vymahatelnost práva). Pojem právní stát je typický pro západní pojetí státu.

2.4 Právní v domí

Právní v domí je jedním z faktorů ovlivujících dodržování nebo poru-ování práva. Jsou to ve-keré představy lidí o právu a názory na právo. Právní v domí má dvě strany:

- a) Je to především znalost práva, představy lidí o platném právu, o tom, co je právní a co je protiprávní, o tom, jaké chování je právně vynutitelné státní mocí.
- b) Druhou stránkou právního v domí jsou názory na to, co je spravedlivé a co nespravedlivé, co a jak by mělo i nemělo být regulováno pomocí práva, jaké zájmy i hodnoty by právo mělo zaji-ovat i potla-ovat apod.⁴

Kubá a spol. ve své literatuře uvádí, že dvě stránky právního v domí se nazývají intelektuální a emocionální. šIntelektuální stránka spoívá v úrovni znalostí a v domstí o právu (kognitivní stránka právního v domí), v představách a názorech jaké právo má být, v uvdomní si nutnosti, požadavku uspoádat urité společenské vztahy prostřednictvím práva (volitivní stránka právního v domí).õ⁵ Naproti tomu šemocionální stránka spoívá v pocitech, náladách, emocích, které jsou výrazem hodnotové orientace jedince, společenských skupin a celé společnosti, v jejich reakcích na bezprostřední i každodenní jevy v právní sféře jejich společného (právního) flivota.õ⁶

³ BOGUSZAK, Jiří; APEK, Jiří; GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Praha : Aspi Publishing, 2004. s. 209

⁴ Tamtéž s. 32-34

⁵ KUBÁ, Lubomír; HUNGR, Pavel; OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha : Linde Praha, 2007. s. 30-31

⁶ Tamtéž s. 31

Právní v domí má z hlediska úrovně několik forem:

- forma laického (každodenního) v domí subjektů v jejich vztahu k realitě
- forma profesionálního právního v domí právníků
- forma vdeckého právního v domí právníků v dc. ⁷

Jak bylo řečeno již v úvodu, určení právní v domí občanů je nezbytné pro správné fungování státu. Je tedy velmi důležité, aby byla znalost platného práva formálně všem dostupná. Proto se vydávají různé sbírky právních předpisů, které jsou dostupné ve veřejnosti. Lidé se ovšem často, nejen z těchto sbírek, dovídají o právu zprostředkovaně (z médií, od jiných lidí nebo z vlastní zkušenosti). To se potvrdilo i v provedeném výzkumu, kde studenti uváděli, že se o právu nejvíce dovídají z médií a veřejně.

2.5 Právní normy

Norma obecně je všeobecně závazné pravidlo nebo předpis, který platí ve společnosti. Definice právní normy podle Aleše Gerlocha zní: „Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem, (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát (resp. státy vytvořené mezinárodní instituce) sankcionují.“⁸ Právní normy jsou základním prvkem právního systému. Existuje několik druhů právních norem i hledisek, podle kterých se tyto normy dělí.

2.6 Právní vztahy

Právní vztahy jsou jedním z nejvýznamnějších způsobů realizace práva. Jsou to vztahy mezi lidmi, ve kterých lidé vystupují jako nositelé subjektivních práv a povinností. Nejde ale o jakékoli společenské vztahy, jedná se o vztahy upravené právními normami. Vztah mezi různými subjekty musí být především v určitém vztahem. Musí zde tedy být určité subjekty, mezi kterými vztah existuje, vztahy se musí něčeho týkat a v tomto smyslu se v teorii práva hovoří o *prvcích právního vztahu*. Prvky právního vztahu tedy jsou především jeho *subjekty* (to je to, mezi kým daný vztah existuje), dále *predmet* právního vztahu (to je to, čeho se týká, tedy určité lidské chování, případně věc) a *obsah* právního vztahu (vzájemná práva a povinnosti subjektů) ⁹

⁷ KUB, Lubomír; HUNGR, Pavel; OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha: Linde Praha, 2007. s. 31

⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Plzeň: Aleš, 2007. s. 36

⁹ KUB, Lubomír; HUNGR, Pavel; OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha: Linde Praha, 2007. s. 94

2.7 Subjekty právního vztahu

Subjektem právního vztahu mohou být osoby fyzické, právnické, případně stát.

Fyzická osoba je jednotlivý člověk jako přirozený nositel práv a povinností. Fyzickou osobou je každý člověk bez ohledu na státní příslušnost, věk, pohlaví a další faktory. Znamená to, že osoba existuje šfyzicky.

V občanském právu vzniká způsobilost k právům a povinnostem u fyzické osoby narozením a zaniká smrtí. Způsobilost k právním úkonům (vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti) vzniká v plném rozsahu až po dosažení zletilosti. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství.¹⁰

Právnická osoba je uměle vytvořené seskupení osob nebo majetku, které je považováno za samostatný subjekt práv a povinností. Právnická osoba vystupuje v právních vztazích na vlastní jméno a s vlastní odpovědností.

Podle občanského zákoníku jsou právnickými osobami:

- a) sdružení fyzických nebo právnických osob,
- b) úcelové sdružení majetku,
- c) jednotky územní samosprávy,
- d) jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.¹¹

2.8 Právní skutečnosti

Právní skutečností se rozumí okolnost, s níž právní norma spojuje vznik, změnu nebo zánik právního vztahu, tj. subjektivních práv a povinností.¹²

Právní skutečností je:

- a) právní jednání – jednání, které je v souladu s právními normami,
- b) protiprávní jednání – jednání, které je v rozporu s právními normami,
- c) právní událost – mimovolní skutečnost, která je v souladu s normami práva,
- d) protiprávní stav – mimovolní skutečnost, která je v rozporu s normami práva.¹³

¹⁰ Občanský zákoník 40/1964 Sb. § 7,8

¹¹ Tamtéž § 18 odst. 2

¹² GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš, 2007. s. 161

¹³ Tamtéž

3. Výuka práva na středních školách

Zde je přehled učebních dokumentů k výuce práva, které vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).¹⁴ Rozdíl je podle typu školy na gymnázia, obchodní akademie a ostatní střední školy. Je to proto, že výuka práva na těchto školách se liší svojí intenzitou, a také proto, že v provedeném výzkumu porovnávám odpovědi studentů práv podle druhu školy, kterou navštěvují.

Prostudovala jsem učební osnovy gymnázií, obchodních akademií a dalších středních škol a zde uvádím souhrnnou charakteristiku.

3.1 Právo na obchodních akademiích a učební osnovy

Na obchodních akademiích se právo vyučuje v samostatném předmětu *právo*. Například na Obchodní akademii v Hradci Králové se předmět právo vyučuje ve 2. a 3. ročníku. Pro předmět je v příloze uveden tematický plán této školy i s časovým rozvržením a používanou literaturou. (viz Příloha 1)

Pojetí předmětu:

Právo poskytuje přehled o právním řádu a systému práva. Jeho úkolem je utvářet právní v domě na potřebné úrovni a vést žáky k dodržování právních předpisů. Vybavuje se orientace v právním řádu a základních ustanoveních především práva obchodního, občanského a pracovního. V průběhu výuky se vytváří v domě významu práva ve společnosti a žáci jsou vedeni k jeho respektování.

Obsahem předmětu jsou základy právních vědomostí potřebných pro orientaci v právních normách a právním systému ČR a pro aplikaci na typické situace. Žáci se seznámí se základy ústavního práva (např. Ústava ČR, státní moc) i občanského práva (např. věcná práva, závazková práva, rodinné právo). Důležitou součástí jsou znalosti obchodního práva (např. živnostenského práva) a práva pracovního (např. sjednávání, průběh a skončení pracovního poměru). Součástí učiva jsou stručné základy trestního práva a správního práva (např. průběh správního řízení)

¹⁴ MŠMT. *Učební osnovy předmětu Právo, obchodní akademie M63-41-M/004*. s. 42-45

Výchovný vzdělávací cíle:

Studenti jsou vedeni k tomu, aby:

- měli přehled o právním řádu a systému práva ČR, aby dokázali uplatnit své znalosti na typových příkladech a životních situacích,
- uměli vyhledat příslušnou právní úpravu v občanském zákoníku, obchodním zákoníku, zákoníku práce, říjnostenském zákoně nebo ve výřtcích z nich, popř. v počítačových databázích,
- byli schopni posoudit obsah nejtypičtějších smluv (např. kupní smlouva, pracovní smlouva),
- se orientovali v náplni činnosti správních orgánů, a uměli aplikovat poznatky při jednání s úřady.

Rámcový rozpis učiva:

Předpokládá se, že právní problematika, obsažená v učebních osnovách předmětu občanská nauka, bude na obchodních akademiích přesunuta do předmětu právo. Týká se to zejména trestního práva, občanského a rodinného práva i občanskoprávního řízení. Na druhé straně občanský celek ústavní právo navazuje na učivo, obsažené v předmětu občanská nauka.

- Základy práva (Prameny práva, právní normy, právní vztahy, atd.),
- ústavní právo (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, Moc zákonodárná, výkonná, soudní, subjekty státní moci),
- občanské právo (Věcná práva, Dílčí práva, Závazková práva, Rodinné právo, Odpovědnost za škodu, Občanské soudní řízení, atd.),
- obchodní právo a říjnostenské podnikání (Druhy říjností, obchodní společnosti, družstva, státní podnik, obchodní závazkové vztahy, atd.),
- pracovní právo (Pracovní poměr vznik, změny, zánik, pracovní doba, mzda, plat, pracovní podmínky atd.),
- trestní právo (Podmínky trestní odpovědnosti, trestní řízení),
- správní právo (Správní řízení, řízení o přestupcích).

Výuka je vedena s ohledem na mezipředmětové vztahy k předmětům: písemná a elektronická komunikace, ekonomika a zbožířznalství.¹⁵

¹⁵ MTTMT.Učební osnova předmětu Právo, obchodní akademie M63-41-M/004. s. 42-45

3.2 Právo na gymnáziích o u ební osnovy

Na gymnáziích neexistuje pro právo samostatný p edm t. Právo se zde vyu uje v rámci p edm tu *základy společ enský v d*¹⁶ a zpravidla je to na konci t etího ro níku.

Pro p íklad uvádím tematický plán Gymnázia Bofeny N mcové v Hradci Králové. (viz P íloha . 2)

P edm t *základy společ enských v d* má za úkol p ipravit fláky k odpov dnému p evzetí sociálních rolí, rozvíjet jejich zp sobilost k mravní odpov dnému jednání a k lep ímu poznávání sebe i druhých, p stovat u nich fládoucí míru sebereflexe a seberegulace a tím sm uje ke zdokonalování intelektuálního, osobnostního a ob anského profilu flák a k rozvíjení a upev ování jejich mravního a právního v domí.

Tento p edm t je rozd len do n kolika tematických celk . Na právo je zam ena ást *základy politologie a základy práva*. Právo se samoz ejm m fle prolínat í v jiném tematickém celku jako je nap . *základy ekonomie a mezinárodní vztahy*.

V rámci základ práva by m lo být probráno u ivo:

- význam právní regulace mezilidského styku; právní řád státu, t íd ní právních norem, uspo řádání právního řádu R; ú el a typy právních p edpis , formální náležitosti a jejich uve ej ování,
- právní vztahy, subjekty právních vztah , právní subjektivita, zp sobilost k právním úkon m; systém práva, prameny a funkce d ležitých právních odv tví, právo ve ejné a soukromé, právnícké profese,
- ob anské právo: práva v cná, závazková; právní pojetí majetku, typy ob ankoprávních smluv, atd.,
- rodinné právo: právní podmínky vzniku manželství, zánik manželství, právní úprava vztah mezi manfeli a mezi rodi i a d tmi; formy náhradní rodinné výchovy, atd.,
- pracovní právo: ú astníci pracovn právních vztah , jejich práva a povinnosti; podmínky vzniku, zm ny a zániku pracovního pom ru, pracovní řád, atd.,

¹⁶ M^TM^T. *U ební dokumenty pro gymnázia*. Praha, 1999. s.70, 74

- trestní právo: znaky trestného činu, trestní odpovědnost, typy trestů, orgány činné v trestním řízení, subjekty a průběh trestního řízení, atd.,
- správní právo: veřejná správa, územní samospráva, orgány státní správy, atd.

V osnovách pro předmět základy společenských věd je ke každému tematickému celku uvedeno i doplňující rozšířené učivo. V případě základního práva to je:

- rozdíly mezi morálními a právními normami, zákonnost a právní domněnky,
- zvykové právo, kodifikované právo,
- porovnání rozdílů mezi občanským soudním řízením a trestním řízením,
- pracovní právo: pracovní prostředí, pracovní podmínky, péče o zaměstnance, typy a výpočet mzdy, výkonová norma, mzdový tarif,
- finanční právo: daně, daňová příjmy,
- obchodní právo: formy podnikání, podnikatelské subjekty, obchodní tajemství,
- živnostenské právo: druhy živností, živnostenské oprávnění, neoprávněné podnikání.¹⁷

3.3 Právo na ostatních středních školách –kolách obecní osnovy

Na ostatních středních školách rovněž nemají předmět právo, ale na rozdíl od gymnázií se právo v téžině vyučuje v rámci předmětu *občanská výchova*¹⁸, a to v kapitole *lov k jako občan v demokratickém státě* - zde se z práva probírá látka: občanství, nabývání státního občanství ČR, stát, Ústava ČR, politický systém ČR, Struktura veřejné správy, Obecní a krajská samospráva. Přidevím je ale právu v nověana kapitola *lov k a právo*.

Kognitivní vzdělávací cíle:

Výuka směřuje zejména k tomu, aby žáci:

- dovedli vysvětlit pojmy právo, právní stát, právní ochrana, právní vztah,
- popsali soustavu soudů v ČR a činnost policie, soudů, státního zastupitelství, advokacie a notářství,

¹⁷ MŠMT. *Učební dokumenty pro gymnázia*. Praha, 1999. s.70, 74

¹⁸ www.nuov.cz *Učební osnova obecní osnovy o Občanské nauce pro studijní obory SOŠ a SOU*

- objasnili rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou; způsobilost k právním úkonům, trestní odpovědnost,
- vysvětlili, jaké závazky vyplývají ze základních typů pojmenovaných smluv,
- dovedli hájit své spotřebitelské zájmy, například podáním reklamace na vadné zboží,
- znali práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi, mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem; věděli, kde mají hledat informace o této oblasti,
- rozlišovali na konkrétních situacích a příkladech trestný čin a přešestpek,
- dovedli argumentovat v problematice humanizace vězeňství a alternativních trestů,
- věděli, jak se mají chovat, kdyby se stali obětí teroristického útoku (například upadnutí, vydírání, unesení nebo rukojmí).

Rozpis učiva:

- právo, právní stát, spravedlnost,
- právní řád a právní ochrana občana; právní vztahy,
- soustava soudů ČR,
- občanské soudní řízení; Správní řízení,
- trestní řízení, tresty, orgány činné v trestním řízení (policie, státní zastupitelství, vyšetřovatel, soud); specifika trestné činnosti a trestání mladistvých,
- právnická povolání (ve smyslu co kdo dělá a na koho se obrátit),
- v rámci výuky je třeba doporučit návštěvu soudního projednávání případu s mladistvým a následující beseda se soudcem.¹⁹

3.4 Rámcový vzdělávací program

Vzhledem k tomu, že od roku 2009 jsou i na středních školách osnovy nahrazeny školními vzdělávacími programy, jsem chtěla uvést i příklad tohoto programu, například ho porovnat s osnovami. Bohužel se mi ale nepodařilo žádný získat, protože na školách, které jsem navštívila, ho mám zatím ve fázi rozpracování. (Práce byla psána předevčíms v roce 2009). Prostudovala jsem tedy alespoň rámcový vzdělávací program

¹⁹ www.nuov.cz *Učební osnova z Občanská nauka pro studijní obory SOTM SOU*

(RVP)²⁰ - obchodních akademií, i n kolika dal-ích st edních -kol a zjistila jsem, že, co se tý e práva, jsou rámcové vzd l ávací programy pro v-echny tyto obory tém shodné.

Právo jako samostatný p edm t se v rámcových vzd l ávacích programech neobjevuje. Je zahrnuto v ásti *spole enskov dní vzd l ávání*. Obecným cílem toho p edm tu je p ipravit fláky na aktivní a odpov dný flivot v demokratické spole nosti. Právo se zde objevuje v kapitole *lov k jako ob an, lov k a právo a lov k a sv t práce*.

V kapitole *lov k jako ob an* by se m l flák nau it: charakterizovat demokracii a objasnit jak funguje a jaké má problémy (korupce, kriminalita, atd.); objasnit význam práv a svobod, které jsou zakotveny v eských zákonech, a popsat zp soby, jak lze ohrožená lidská práva obhajovat. V rámci této kapitoly je to v-e, co se týká práva. Na tuto ást následn navazuje kapitola *lov k a právo*, která ufl je právu v novaná celá.

Výsledky vzd l ávání:

flák by m l um t:

- vysv tlit pojem právo, právní stát, uvede p íklady právní ochrany a právních vztah ,
- popsat soustavu soud v R a innost policie, soud , advokacie a notá ství,
- vysv tlit, kdy je lov k zp sobilý k právním úkon m a má trestní odpov dnost,
- popsat, jaké závazky vyplývají z b fných smluv, a na p íkladu ukázat možné d sledky, vyplývající z neznalosti smlouvy v etn jejich v-eobecných podmínkách,
- hájit své spot ebitelské zájmy, nap . podáním reklamace,
- popsat práva a povinnosti mezi d tmi a rodi i, mezi manfeli, objasní, kde m fle o této oblasti hledat informace nebo získat pomoc p i e-ení svých problém ,
- objasnit postupy vhodného jednání, stane-li se ob tí nebo sv dkem jednání jako je -íkana, lichva, korupce, násilí, vydírání.

P ehled u iva:

- právo a spravedlnost, právní stát,
- správní ád, právní ochrana ob an , právní vztahy,
- soustava soud v eské republice,

²⁰ www.nuov.cz *Rámcové vzd l ávací programy*

- vlastnictví, právo v oblasti duševního vlastnictví; smlouvy, odpovědnost za škodu,
- rodinné právo,
- správní řízení,
- trestní právo a trestní odpovědnost, tresty a ochranná opatření, orgány jiné v trestním řízení,
- kriminalita páchaná na dětech a mladistvých, kriminalita páchaná mladistvými
- notáři, advokáti a soudci.

Toto je hlavní kapitola, kde se v rámci oblasti společenských věd vzdělávání právo objevuje. Nic málo z práva je zde obsaženo v kapitole přezobrané tématu *Právo a svobodná práce*. Zde by měly být shrnuty základní aspekty pracovního poměru, práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů a základní aspekty soukromého podnikání a měly by se naučit pracovat s příslušnými právními předpisy.

Obsah tématu:

- zákoník práce, pracovní poměr, pracovní smlouva, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, mzda, její složky a výpočet, možnosti zaměstnání v zahraničí,
- soukromé podnikání, podstata a formy podnikání, rozdíly mezi podnikáním a zaměstnaneckým poměrem, výhody a rizika podnikání, nejčastější formy podnikání, innosti, s nimiž je třeba při podnikání počítat, orientace v říjnostenském zákoně a obchodním zákoníku.²¹

Jak již bylo zmíněno, obsah výuky práva je v rámci vzdělávacího programu shodný na různých studijních kólech. Bude tedy zálešet na konkrétních kólech, jak si vytvoří svůj vlastní kólní vzdělávací program. Je ale pravd podobné, že na obchodních akademiích bude výuka práva intenzivnější než na dalších studijních kólech nebo gymnáziích.

²¹ www.nuov.cz *Rámcové vzdělávací programy*

4. Preventivní programy na posílení právního v domí

Krom výuky práva se ve školách uskutečňují různé projekty, besedy, přednášky, exkurze a další programy na posílení právního v domí studentů.

4.1 Programy v Královehradeckém kraji

Svoji práci mám zaměřenou na Královehradecký kraj, proto jsem chtěla uvést i projekty, které se uskutečnily v tomto kraji. Bohužel jsem ale zjistila, že podobné projekty jako ŠPrávo do škol nebo ŠPrávo na každý den, které uvádím níže, se v Hradci Králové neuskutečnily.

Na které projekty v tomto kraji požádá Okresní úřad Hradec Králové Policie, Městská policie Hradec Králové, ale zaměřují se spíše na základní školy. Dále zde působí Občanské sdružení Salinger, Občanské sdružení Hledání, Sion a Nová generace a další subjekty prevence, které požádají pro základní a střední školy interaktivní besedy na posílení právního v domí.²²

Do preventivních programů by se také daly zařadit odborné exkurze, které probíhají na školách. Na Obchodní akademii v Hradci Králové je to například návštěva soudního příslušenství a na Gymnáziu Boženy Němcové návštěva pardubické věznic.

4.2 Programy v dalších krajích

Zde uvádím některé konkrétní projekty na posílení právního v domí studentů středních škol, které se uskutečnily v jiných krajích.

4.2.1 Projekt ŠPrávo do škol

Tento projekt realizuje Asociace občanských poraden, účastní se ho 9 pražských škol. Cílem projektu je poskytnout studentům základní orientaci v právním systému ČR, přispět k rozvoji jejich občanských kompetencí a usnadnit jim budoucí životní i pracovní uplatnění. Důraz je kladen především na praktické využití.

Studenti by se mohli vzdělávat formou tematických kolení, které obsahují tyto okruhy:

- úvod do právního systému,
- pracovní právní vztahy,

²² www.hradeckralove.org *Prevence kriminality*

- systém sociálního zabezpečení,
- problematika bydlení a rodiny,
- majetkoprávní vztahy a ochrana spotřebitele,
- trestní právo a zákon o odpovědnosti.

Tematické okruhy zohlední výskyt nejčastějších dotazů uflivatelů obanských poraden. Lektoři dbají na srozumitelnost a názornost výkladu, důraz je kladen na využitelnost právní teorie v praxi. Studenti vždy obdrží brožury k danému tematickému okruhu a jsou jim představeny základní zdroje právních informací a organizace zabývající se sociálně-právním poradenstvím v dané lokalitě.²³

4.2.2 Projekt *ŠPrávo pro každý den*

ŠPrávo pro každý den/ Street Law je interaktivní vzdělávání o zákonech, demokracii a lidských právech. Díky aktivnímu zapojení všech studentů rozvíjí nejen právní znalosti, ale zejména praktické dovednosti, jež jsou potřebné v osobním i profesionálním životě: řešení konfliktů, kritické myšlení, srozumitelný projev, samostatnost a schopnost nahlížet problémy z více úhlů. Studenti o problémech diskutují, vnují se aktuálním společenským otázkám, uí se řešit spory a účastní se simulovaných soudních jednání a debatic před soudem – jakýchsi šherů na soudě. Sledují ale i reálné soudní případy, navštíví soudní jednání a setkávají se s úředníky. Metodologie programu je interaktivní, takže studenti se na výuce sami aktivně podílejí. Uspořádané programy pracují společně s právníky, studenty práv, soudci, policií, policejními referenty pro zločinnost mládeže, zákonodárci a dalšími odborníky z veřejnosti. Na základě těchto programů a zkušeností s jejich výukou vznikla učebnice *Právo pro každého*. Obsahuje nejen teoretické právní znalosti, ale i metodiku pro učitele a praktické pracovní listy pro studenty. V sadě modelových nácviků objevíte nejlepší postupy řešení pro různé situace mezilidských vztahů.²⁴

Historie programu

Projekt zvaný *ŠStreet Law* vznikl ve Spojených státech amerických, poprvé byl vyučován v 70. letech ve vybraných středních školách v Columbii, poté se projekt postupně rozšířil jako alternativní předmet do všech státních středních škol ve Washingtonu. První ucelená učebnice byla vydána v roce 1974. Důležitou roli sehrála hodnocení a

²³ www.obcanskeporadny.cz *Právo do škol*

²⁴ www.partnersczech.cz *Projekty o Právo pro každý den*

připomínky vlády, učitelů a studentů práv. V současné době je projekt realizován ve více než 30 zemích světa v celém kontinentu střední Evropy.

V České republice je projekt zaváděn od roku 1998 jako projekt „Právo pro každý den“. V současné době jsou v rámci projektu realizována setkání pro učitele, pro studenty pedagogických fakult a pro studenty právnických fakult.²⁵

Na stránkách projektu jsou další informace a ukázky lekcí, jednu z ukázek uvádím v příloze. (viz Příloha 4)

4.2.3 Místní program města Znojma

Město Znojmo realizuje od roku 2008 svůj místní program prevence kriminality, jehož součástí je širší komplexní program prevence a preventivní programy na školách.²⁶ Tento program je určený vlády učitelů a studentů základních škol, středních škol a středních odborných učilišť znojemského obvodu. Cílem projektu je poskytnout komplexní služby formou interaktivních programů primární prevence, podporovat aktivní zapojení pedagoga, posílit právní vědomí studentů a v konečném důsledku snížit náklady rizikového chování dětí a mládeže.

Projekt je realizován ve spolupráci se všemi znojemskými institucemi, které se v rámci své působnosti zabývají preventivní činností (např. Policie ČR Okresní úřad Znojmo, Místní policie Znojmo, Dětská a mládežnická organizace Znojmo, Zdravotní ústav Brno-Prac. Znojmo, Oblastní charita Znojmo, atd.).

²⁵ www.partnersczech.cz *Projekty o Právo pro každý den*

²⁶ www.znojmosociety.cz *Odbor sociálních věcí a zdravotnictví*

5. Výzkumná část

Výzkumná část mé práce zahrnuje stanovení cílů výzkumu, stanovení hypotéz, metodiku a průběh výzkumu, anamnézu získaných dat a interpretaci výsledků.

5.1 Předmet a cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit celkovou úroveň právního vzdání studentů středních škol a porovnat jednotlivé školy mezi sebou.

Úvodní tématické otázky jsou zaměřeny na subjektivní názory studentů. Jejich smyslem bylo zjistit, odkud se studenti dovídají o právu nejvíce informací a jak podle sebe hodnotí své právní vzdání v domoví.

Průběh výzkumu je ale zaměřen na faktické znalosti, legislativu a terminologii. Cílem bylo zjistit, zda se studenti orientují v dané problematice, zda znají odpovědi na základní otázky, případně zda vědí, kde na tyto otázky hledat odpovědi.

5.2 Hypotézy

- 1) Alespoň 50% studentů označí svoje vzdání v domoví v oblasti práva za dobré.
- 2) Alespoň 70% studentů uvede, že nejvíce informací v oblasti práva získává ve škole.
- 3) Studenti obchodních akademií mají lepší znalosti práva než studenti gymnázií.
- 4) Studenti gymnázií mají více znalostí než studenti ostatních středních škol.
- 5) Alespoň 60% studentů má dobré výsledky (11-8 správných odpovědí).
- 6) Alespoň 70% studentů správně zodpoví otázky č. 4, 6, 17, 18, které považují za základní.

Tabulka

1) výborné znalosti	= 17 - 15 správných odpovědí
2) velmi dobré znalosti	= 14 - 12 správných odpovědí
3) dobré znalosti	= 11 - 8 správných odpovědí
4) dostatečné znalosti	= 7 - 5 správných odpovědí
5) nedostatečné znalosti	= 4 - 0 správných odpovědí

5.3 Metodika a průběh výzkumu

Data byla získána technikou standardizovaného dotazování. Výzkumným nástrojem byl anonymní dotazník o 20 otázkách (dotazník v podobě, v jaké byl předložen dotazovaným, je uveden v příloze. Příloha 3)

Dotazník se skládá ze tří částí: osobní údaje (4 otázky), názory studentů (3 otázky) a domovní otázky (17 otázek). V dotazníku jsou otázky týkající se práva obecně, z oblasti občanského, rodinného, pracovního a trestního práva. Otázky byly sestaveny na základě teoretické části (co je předmětem výuky a co by studenti měli znát) a podle praktického využití v životě.

Výzkum byl proveden v únoru roku 2009 a objektem výzkumu byli studenti středních škol v Hradci Králové:

- Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Hradec Králové, v Lipkách 692
- Gymnázium Boženy Němcové v Hradci Králové, Pospíšilova tř. 324
- Střední zdravotnická škola v Hradci Králové, Komenského 234
- Střední odborná škola a střední odborné učiliště Hradec Králové, Vocelova 1338

Účastní proběhla na vzorku 160 studentů, z toho bylo 103 žen a 57 mužů. návratnost byla 100%. Z celkového počtu 160 dotazníků bylo 7 dotazníků nepoužitelných, vyhodnoceno bylo 150 dotazníků.

Pro zjištění srozumitelnosti jsem provedla malý předvýzkum na vzorku 15ti studentů. Vzhledem k tomu, že s vyplněním dotazníku nebyly větší problémy, jsem ho po konečných úpravách předložila k celkovému výzkumu.

Účastní bylo provedeno přímo ve školách a ve vyučovací hodině, za přítomnosti učitele, studenti tedy neměli možnost využít internet nebo jiné zdroje informací, tudíž předpokládám, že výsledky v domovních otázkách z druhé části dotazníku nebudou zkreslené.

Vyplnění dotazníku trvalo přibližně 15 minut.

5.4 Analýza získaných dat

Analýza dotazníku je provedena formou etnostních tabulek (relativní etnost $R(A)=n_a/n$, kde n_a znamená, kolikrát nastal jev A , n je celkový počet dotazovaných) a grafického znázornění. Výsledky jednotlivých otázek jsou pak dále vyhodnoceny i slovně ke každé otázce zvlášť.

Ve výzkumné části vyhodnocuji pouze otázky, které se vztahují k jednotlivým hypotézám nebo otázky, které měly zajímavé výsledky. Vyhodnocení zbylých otázek je uvedeno v příloze formou etnostních tabulek. (viz Příloha . 5)

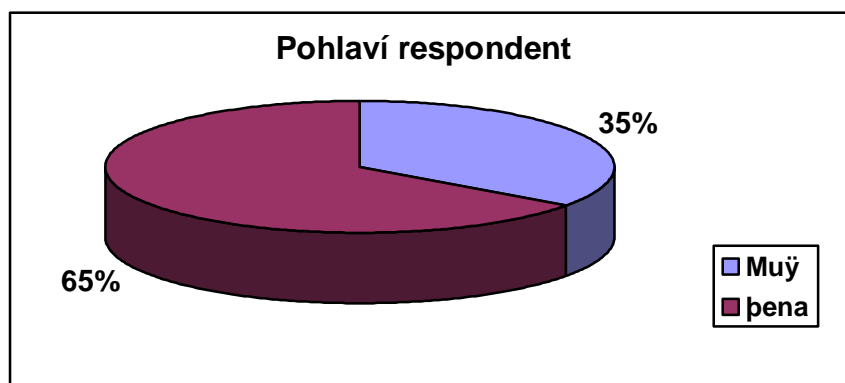
5.5 Interpretace výsledk

A. Pohlaví fena mufl

Cílem otázky bylo rozd lit respondenty na mufl a feny.

Tab. 1: Pohlaví respondent

	Absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Mufl	52	35
fena	98	65
Celkem	150	100

Obr. 1 Graf ó Pohlaví respondent

Jak je uvedeno v tabulce (viz Tab.1) a poté vyjád eno v grafu (viz Obr.1), mufl je podstatn mén nefl fen a nelze se podle tohoto rozd lní dále ídit. Jednotlivé odpov di fen a m flu tedy neporovnávám.

Celkem bylo vyhodnoceno 150 dotazník z toho bylo 52 mufl (35%) a 98 fen (65%).

B. V k

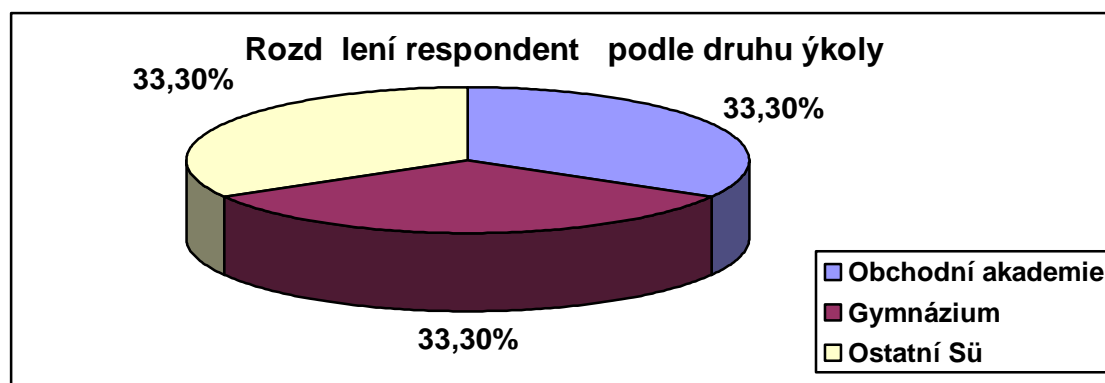
V-ichni studenti byli ve v ku od 15 do 20 let. Odpov di podle v ku neporovnvám.

- C. **škola**
- gymnázium
 - obchodní akademie
 - jiná st ední škola

Cílem otázky bylo rozdlit i ur ující skupiny respondent na studenty gymnázia, obchodní akademie a ostatních st edních škol. Výsledek je znázorn n tabulkou (viz Tab.2) a grafem (viz Obr.2)

Tab. 2: Rozd lení respondent podle druhu školy

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní st ední školy	
	Absolutní etnost	Relativní etnost [%]	Absolutní etnost	Relativní etnost [%]	Absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Počet respondent	50	33,3	50	33,3	50	33,3

Obr. 2 Graf o Rozd lení respondent podle druhu školy

Do výzkumu bylo za azeno 50 student z obchodní akademie, 50 student z gymnázia a 50 student z ostatních st edních škol.

D. Ro ník

Odpov di student podle jednotlivých ro ník jsem se rozhodla rovn fl neporovnvat.

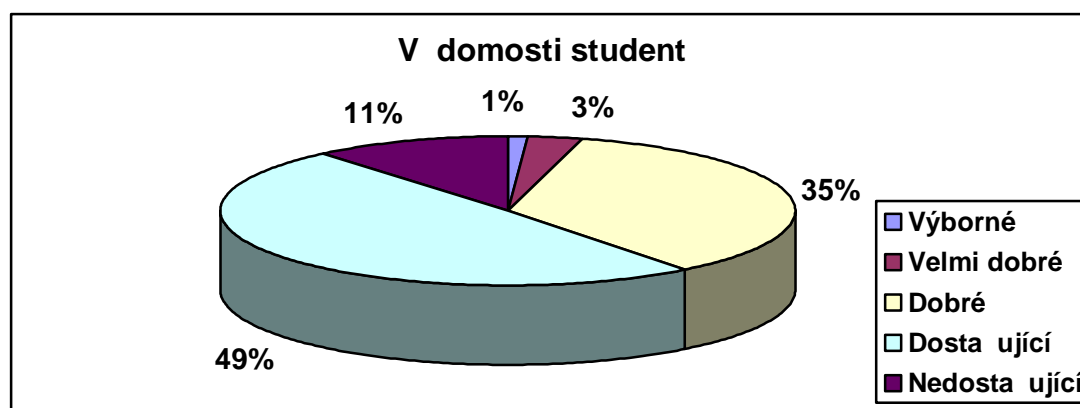
1) Jaké si myslíte, že jsou Vaše znalosti v oblasti práva?

- a) výborné
- b) velmi dobré
- c) dobré
- d) dosta uující
- e) nedosta uující

Cílem otázky bylo zjistit, jak by studenti ohodnotili svoje právní v domosti sami podle sebe. Vyhodnocení a výsledky jsou zpracovány v tabulce (viz Tab.3,4) a v grafech (viz Obr.3,4)

Tab. 3: Vyhodnocení otázky 1

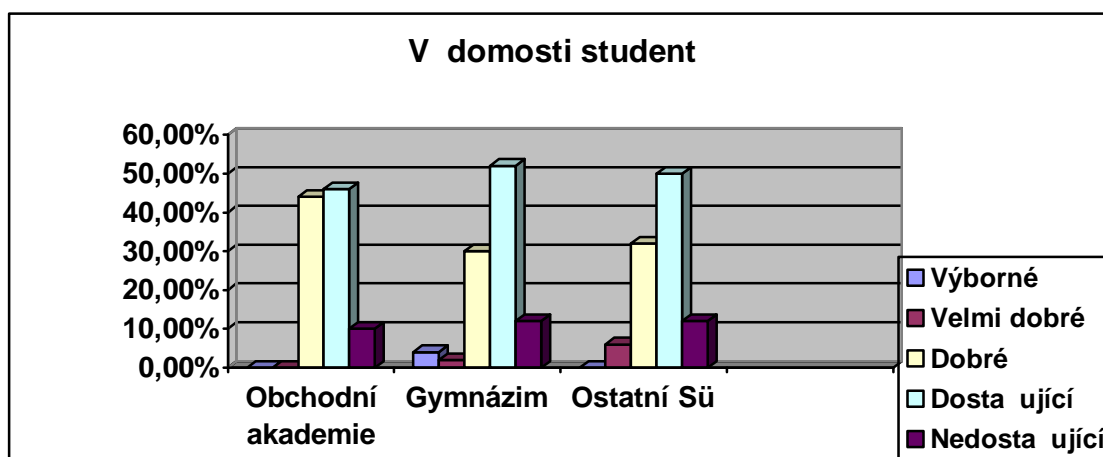
	Odpov di celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]
Výborné	2	1
Velmi dobré	4	3
Dobré	53	35
Dosta uující	74	49
Nedosta uující	17	11
Celkem	150	100

Obr. 3 Graf 6 V domosti student podle vlastního hodnocení

Tab. 4: Vyhodnocení otázky 1 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Výborné	0	0	2	4	0	0
Velmi dobré	0	0	1	2	3	6
Dobré	22	44	15	30	16	32
Dosta ující	23	46	26	52	25	50
Nedosta ující	5	10	6	12	6	12
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 4 Graf o V domosti student podle vlastního hodnocení (porovnání jednotlivých -kol)

Nejvíce student ozna il svoje v domosti za nedosta ující ó 74 (49%), 53 student (35%) považuje svoje v domosti za dobré, dal-ích 17 student (11%) si myslí, fe mají nedosta ující znalosti, 4 studenti (3%) ozna ilí své v domosti za velmi dobré a pouze 2 studenti (1%) si myslí, fe mají znalosti výborné.

Na obchodní akademii nikdo ze student neozna il svoje v domosti za výborné, ani za velmi dobré, 22 student (44%) ozna iló své v domosti za dobré, 23 student (46%) za dosta ující a 5 student (10%) za nedosta ující.

Na gymnázium si 2 studenti (4%) myslí, fe mají výborné znalosti, 1 (2%) student velmi dobré, 15 student (30%) dobré, 26 student (52%) dosta ující a 6 student (12%) ozna iló svoje v domosti za nedosta ující.

Na ostatních st edních -kolách nikdo nepovafluje své znalosti za výborné, 3 studenti (6%) je považují za velmi dobré, 16 student (32%) za dobré, 25 student (50%) za dosta ující a 6 student (12%) za nedosta ující.

2) Odkud získáváte o právu nejvíce informací

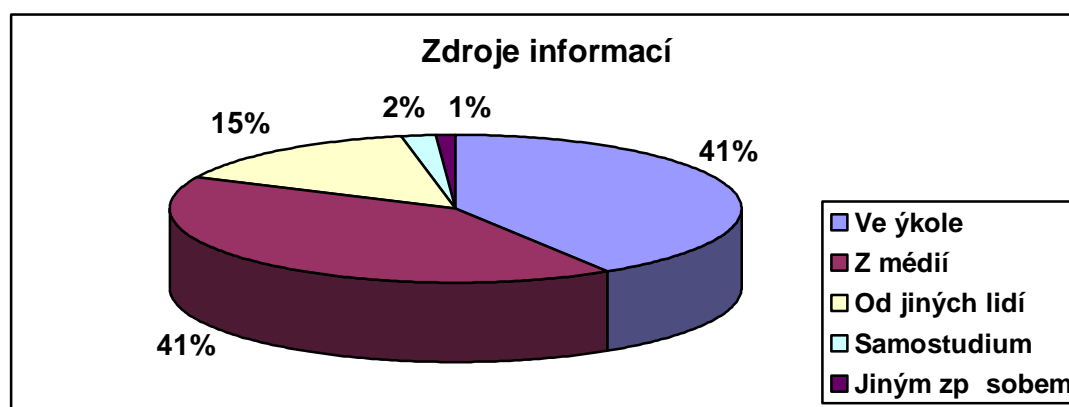
- a) ve škole
- b) z médií
- c) od jiných lidí (např. kamarádi, rodina)
- d) samostudium (např. z literatury, formou testů, návštěva odborných přednášek, besed)
- e) jiným způsobem

Cílem otázky bylo zjistit odkud studenti čerpají nejvíce informací o právu.

Vyhodnocení a výsledky jsou zpracovány v tabulce (viz Tab.5,6) a v grafu (viz Obr.5,6)

Tab. 5: Vyhodnocení otázky 2

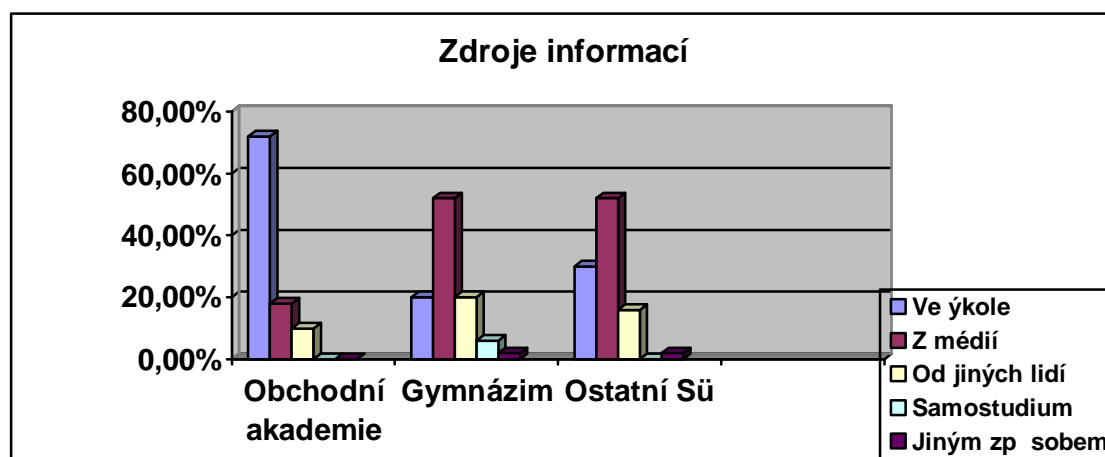
	Odpovědi celkem	
	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Ve škole	61	41
Z médií	61	41
Od jiných lidí	23	15
Samostudium	3	2
Jiným způsobem	2	1
Celkem	150	100

Obr. 5 Graf o Zdroje informací o právu

Tab. 6: Vyhodnocení otázky 2 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
Ve -kole	36	72	10	20	15	30
Z médií	9	18	26	52	26	52
Od jiných lidí	5	10	10	20	8	16
Samostudium	0	0	3	6	0	0
Jiným zp sobem	0	0	1	2	1	2
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 6 Graf ó Zdroje informací o právu (porovnání jednotlivých -kol)

Z celkového po tu dotazovaných uvedlo 61 student (41%), fle nejvíce informací v oblasti práva získávají ve -kole, rovn fl 61 student (41%) uvedlo, fle informace získávají z médií, 23 student (15%) uvádí od jiných lidí, 3 studenti (2%) volili mofnost samostudium a 2 studenti (1%) uvedli, fle informace získávají jiným zp sobem (jeden student napsal, fle informace získává od podnikatel , a druhý uvedl, fle informace erpá od policist)

Zajímavé ov-em je porovnání jednotlivých -kol. Zatímco na obchodní akademii uvedlo 72% student , fle nejvíce informací získávají ve -kole, tak na gymnáziu tuto mofnost uvedlo pouze 20% student a na ostatních -kolách 30% student . Naopak na gymnáziu uvedlo 52% student , fle nejvíce erpají z médií, na ostatních -kolách to bylo rovn fl 52% student , zatímco na obchodní akademii tuto mofnost uvedlo pouze 18% student . Je to tedy pravd podobn dáno tím, fle se li-í intenzita výuky na jednotlivých -kolách.

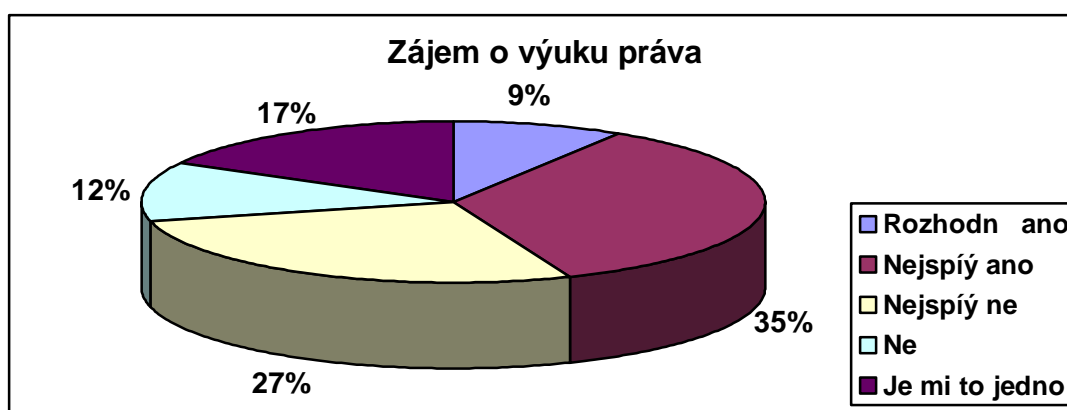
3) Uvítali byste ve –kole intenzivn j-í výuku práva?

- a) rozhodn ano, myslím si, že výuka u nás ve –kole není p íli–dosta ující
- b) nejspí–ano, n jaké hodiny navíc bych uvítal/a
- c) nejspí–ne, s výukou práva na na-í –kole jsem spokojený/á a myslím, že je dosta ující
- d) ne, není to pot eba
- e) je mi to celkem jedno

Cílem otázky bylo zjistit, jestli mají studenti zájem o intenzivn j-í výuku práva na –kolách nebo jestli jsou spokojeni se sou asným stavem. Vyhodnocení a výsledky jsou zpracovány v tabulce (viz Tab. 7,8) a v grafu (viz Obr. 7,8).

Tab. 7: Vyhodnocení otázky 3

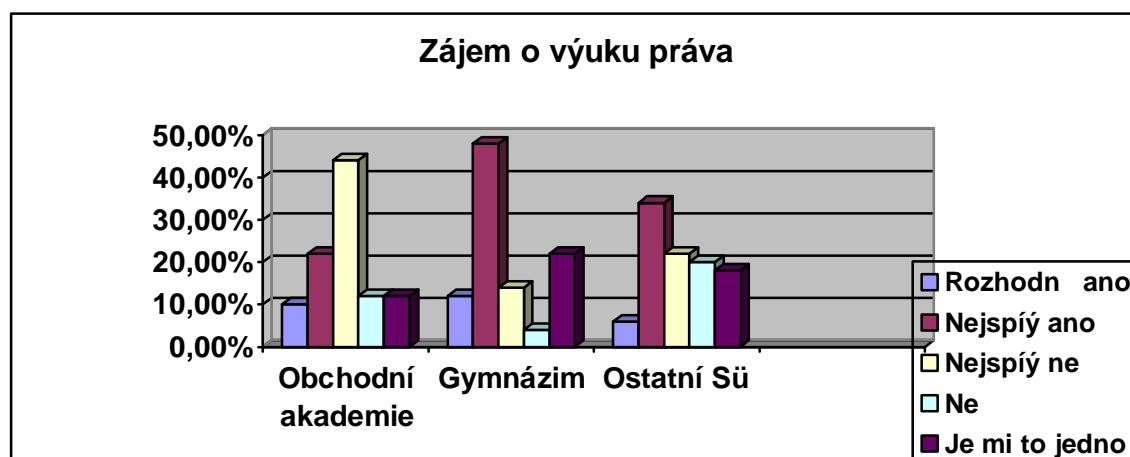
	Odpov di celkem	
	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Rozhodn ano	14	9
Nejspí–ano	52	35
Nejspí–ne	40	27
Ne, není to pot eba	18	12
Je mi to jedno	26	17
Celkem	150	100

Obr. 7 Graf ó Zájem o intenzivn j-í výuku práva

Tab. 8: Vyhodnocení otázky 3 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
Rozhodn ano	5	10	6	12	3	6
Nejspí-ano	11	22	24	48	17	34
Nejspí-ne	22	44	7	14	11	22
Ne	6	12	2	4	10	20
Je mi to jedno	6	12	11	22	9	18
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 8 Graf o Zájem o intenzivn j-í výuku práva (porovnání jednotlivých -kol)

Pouze 14 student (9%) uvedlo, že by rozhodn uvítali intenzivn j-í výuku práva, 52 student (35%) uvedlo nejspí-ano, dalších 40 student (27%) uvedlo nejspí-ne, pro ne hlasovalo 18 student (12%) a 26 student m (17%) je to jedno.

Op t je zajímavé porovnání mezi -kolami, na obchodní akademii byla nej ast j-í odpov - 44% student - nejspí-ne, s výukou práva na na-í -kole jsem spokojený, ař na druhém míst byla odpov ó nejspí-ano, kterou volilo 22% student . Kdeřto na gymnáziu i ostatních -kolách vyhrála odpov - nejspí-ano, n jaké hodiny navíc bych uvítal. Na gymnáziu tuto mořnost volilo 48% student a na ostatních st edních -kolách to bylo 34% student . Zajímavé také je, že druhou nej ast j-í odpov dí na gymnáziu bylo ó je mi to celkem jedno, tuto mořnost ozna ilo 22% student . Na ostatních -kolách se na druhém míst umístila odpov nejspí-ne, pro kterou hlasovalo 22% student . Stejn tak jako u p edchozí otázky studenti odpovídali podle intenzity výuky. Studenti obchodní akademie jsou spokojeni a ostatní studenti by uvítali více hodin práva.

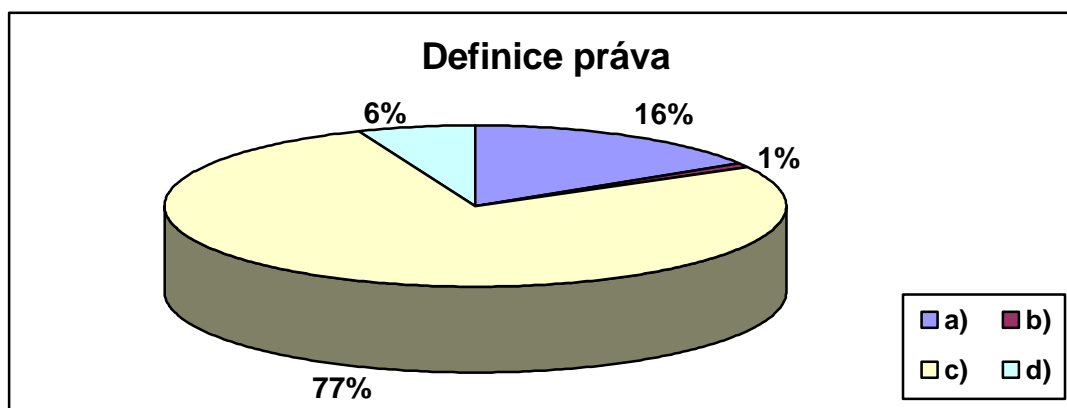
4) Právo podle Vás je:

- a) soubor veškerých společenských norem
- b) dobrovolně dodržovaný způsob chování
- c) soubor předpisů a pravidel, jejichž dodržování je vymahatelné státní mocí
- d) soupis povinností, které musí občan daného státu dodržovat

Tato otázka byla polehena jako základní, cílem bylo zjistit, jestli studenti znají definici práva. Na výběr byly čtyři možnosti. Výsledky této otázky jsou zobrazeny v tabulce (viz Tab. 9,10) a v grafu (viz Obr. 9,10). Správnou odpovědí je odpověď c) soubor předpisů a pravidel, jejichž dodržování je vymahatelné státní mocí.

Tab. 9: Vyhodnocení otázky 4

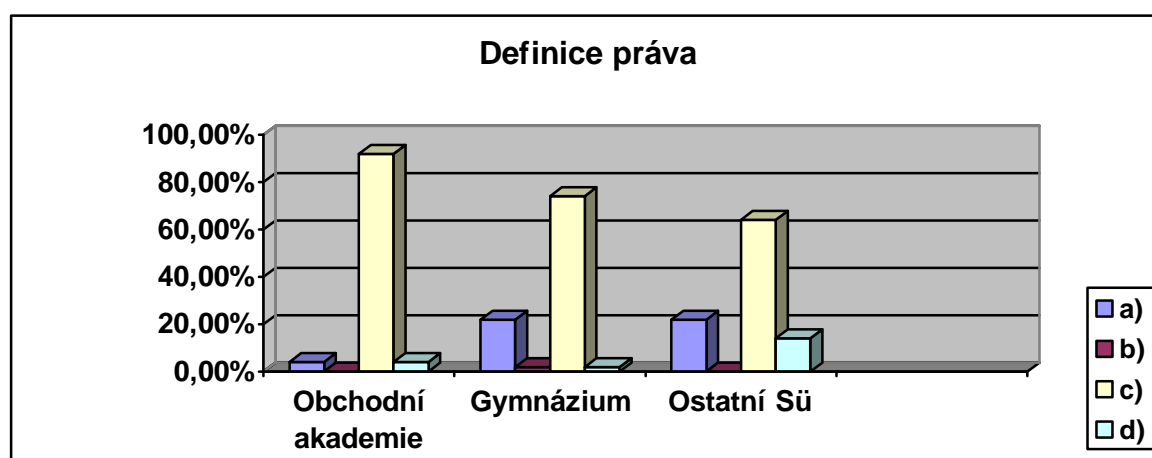
	Odpovědi celkem	
	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
a)	24	16
b)	1	1
c)	115	77
d)	10	6
Celkem	150	100

Obr. 9 Graf o Definice práva

Tab. 10: Vyhodnocení otázky 4 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	2	4	11	22	11	22
b)	0	0	1	2	0	0
c)	46	92	37	74	32	64
d)	2	4	1	2	7	14
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 10 Graf ó Definice práva (porovnání jednotlivých -kol)

Správnou odpov c) v d lo celkem 115 student (77%), 24 student (16%) volilo mořnost a), pouze 1 student (1%) za-krtnul mořnost b) a zbylých 10 student (6%) zvolilo mořnost d).

Na jednotlivých -kolách byly odpov di následující: na obchodní akademii volilo správnou odpov c) 46 student (92%), mořnost a) ozna ili 2 studenti (4%), mořnost b) neozna il nikdo a poslední mořnost d) zvolili také 2 studenti (4%).

Na gymnáziu ozna ilo správnou odpov 37 student (74%), druhou nej ast j-í odpov dí byla mořnost a), kterou ozna ilo 11 student (22%), mořnost b) zvolil 1 student (2%) a mořnost d) uvedl rovn fl 1 student (2%).

Na ostatních st edních -kolách zvolilo správnou odpov c) 32 student (64%), mořnost a) ozna ilo, stejn jako na gymnáziu, 11 student (22%), odpov b) si nevybral fládný student a odpov d) uvedlo 7 student (14%).

Nejlépe odpovídali studenti obchodní akademie, poté studenti gymnázia a nakonec studenti ostatních STM, v íselném pom ru je to ó 46:37:32 správných odpov dí.

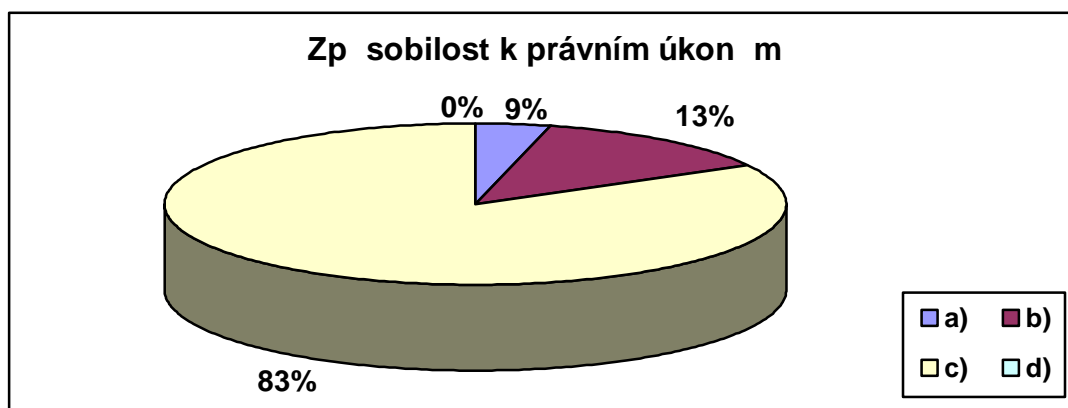
6) Zp sobilost k právní m v plném rozsahu v R vzniká:

- a) ve trnácti letech
- b) v patnácti letech
- c) v osmnácti letech
- d) v jednadvaceti letech

Tuto otázku považují za jednu ze základních. Cílem bylo zjistit, zda studenti v dí v kolika letech u nás vzniká zp sobilost k právní m. Na výb r byly ty i možnosti. Výsledky této otázky jsou zobrazeny v tabulce (viz Tab. 11,12) a v grafu (viz Obr. 11,12). Správnou odpov dí je odpov c) v osmnácti letech.

Tab. 11: Vyhodnocení otázky 6

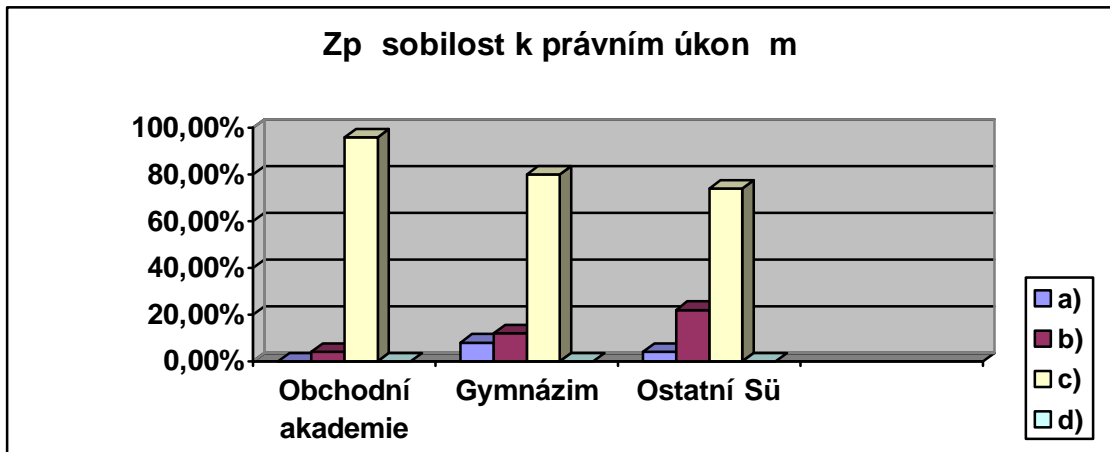
	Odpov dí celkem	
	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	6	4
b)	19	13
c)	125	83
d)	0	0
Celkem	150	100

Obr. 11 Graf ó Zp sobilost k právní m

Tab. 12: Vyhodnocení otázky 6 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	0	0	4	8	2	4
b)	2	4	6	12	11	22
c)	48	96	40	80	37	74
d)	0	0	0	0	0	0
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 12 Graf ó Zp sobilost k právním úkon m (porovnání jednotlivých -kol)

Správnou odpov c) zvolilo 125 student (83%), mořnost a) ozna ilo 6 student (4%) a mořnost b) 19 student (13%), nikdo ze student neozna il mořnost d).

Na obchodní akademii odpov d lo správn 48 student (96%), zbylí 2 studenti (4%) ozna ili mořnost b) a řádný student neozna il mořnost a) ani d).

Na gymnázium zvolilo správnou mořnost c) celkem 40 student (80%), odpov a) ozna ili 4 studenti (8%), odpov b) zvolilo 6 student (12%) a mořnost d) ne zvolil nikdo.

Na ostatních st edních -kolách ozna ilo správnou odpov c) 37 student (74%), odpov a) volili 2 studenti (4%), odpov b) 11 student (22%) a op t nikdo ze student neozna il mořnost d).

V této otázce si nejlépe vedli rovn řil studenti obchodní akademie, za nimi studenti gymnázia a nakonec studenti dal-ích st edních -kol. Pom r správných odpov dí byl ó 48:40:37.

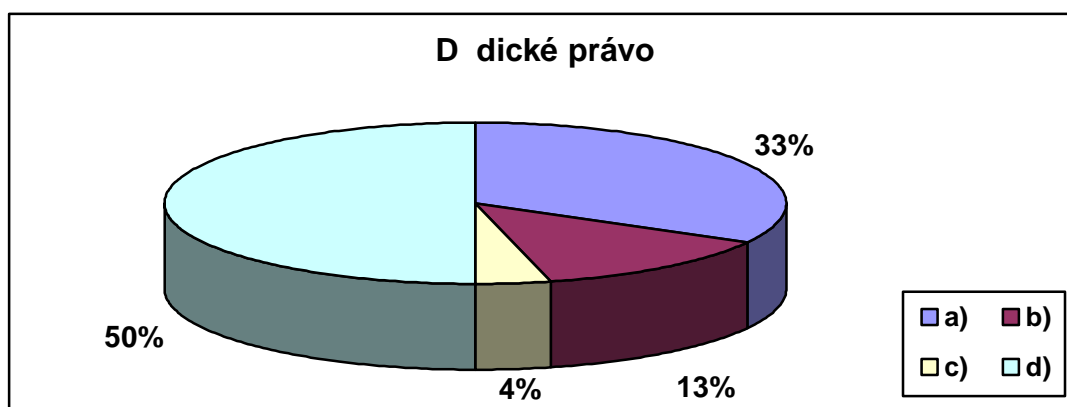
7) Který právní předpis upravuje dědické právo?

- a) občanský zákoník
- b) zákon o rodině
- c) obchodní zákoník
- d) zákon o dědickém řízení

Cílem otázky bylo zjistit, zda studenti vědí, ve kterých předpisech najdou potřebné informace. Konkrétně u této otázky, kde hledat informace o dědickém právu. Na výběr bylo ze čtyř možností, správnou odpověď byla odpověď a) občanský zákoník. Výsledky a vyhodnocení jsou zpracovány v tabulce (viz Tab. 13, 14) a v grafu (viz Obr. 13,14).

Tab. 13: Vyhodnocení otázky 7

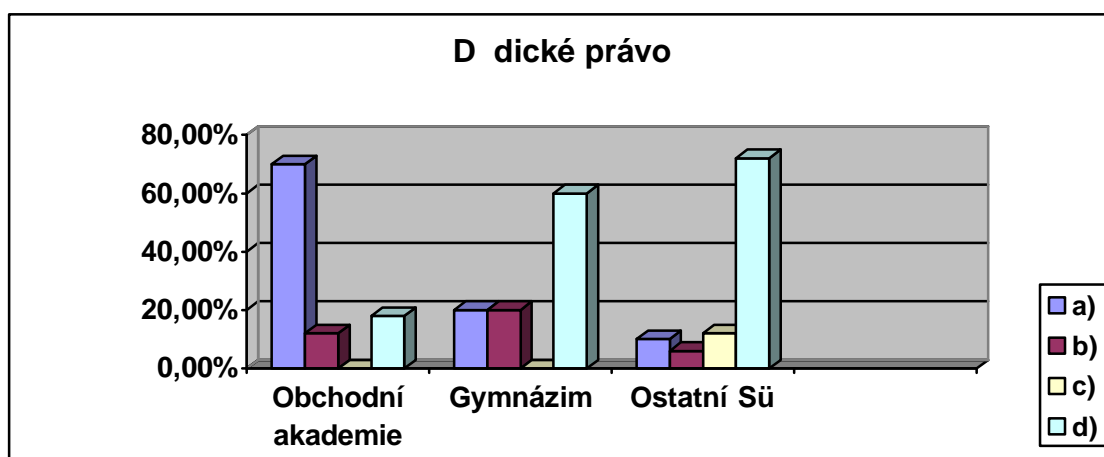
	Odpovědi celkem	
	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
a)	50	33
b)	19	13
c)	6	4
d)	75	50
Celkem	150	100

Obr. 13 Graf o dědickém právu

Tab. 14: Vyhodnocení otázky 7 (srovnání jednotlivých –kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	35	70	10	20	5	10
b)	6	12	10	20	3	6
c)	0	0	0	0	6	12
d)	9	18	30	60	36	72
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 14 Graf ó D dícké právo (porovnání jednotlivých –kol)

Celkem m lo správnou odpov a) ozna eno 50 student (33%), 19 student (13%) uvedlo mořnost b), 6 student (4%) volilo mořnost c) a –patnou odpov d) zvolilo 75 student (50%). Studenti se pravd podobn nechali zmást odpov dí d) zákon o d díckém ízení. Tento zákon ale neexistuje, d dícké právo je upraveno ob anským zákoníkem.

Zajímavé je porovnání jednotlivých –kol. Studenti obchodní akademie v d li správnou odpov v po tu 70% student , 12% ozna ilo odpov b) a 18% vybralo odpov d). Studenti z gymnázia ozna ili správnou odpov v po tu 20%, dal-ích 20% uvedlo mořnost b) a 60% student vybralo mořnost c).

Na ostatních –kolách v d lo správnou odpov pouze 10% student , 6% uvedlo odpov b), 12% student ozna ilo mořnost c) a 72% zvolilo mořnost d).

Nejlépe si tedy vedli studenti z obchodní akademie, poté studenti z gymnázia a poslední byli studenti z ostatních –kol. íselný pom r správných otázek byla ó 35:10:5.

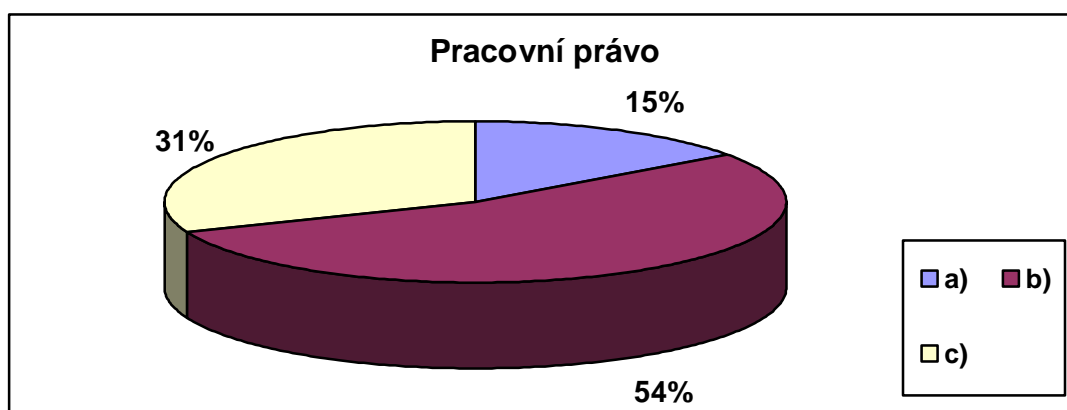
14) Je Vám 15 let a nemáte ukončenou povinnou školní docházku. Můžete uzavřít pracovní poměr?

- a) ano
- b) ne
- c) ano, ale pouze se souhlasem rodičů

Otázka z pracovního práva - cílem otázky bylo zjistit, zda studenti v dané věkové skupině, za jakých podmínek mohou být zaměstnání. Na výběr bylo ze tří možností a správná odpověď byla odpověď b) ne. Vyhodnocení a výsledky jsou zpracovány v tabulce (viz Tab. 15, 16) a v grafu (Viz Obr. 15, 16).

Tab. 15: Vyhodnocení otázky 14

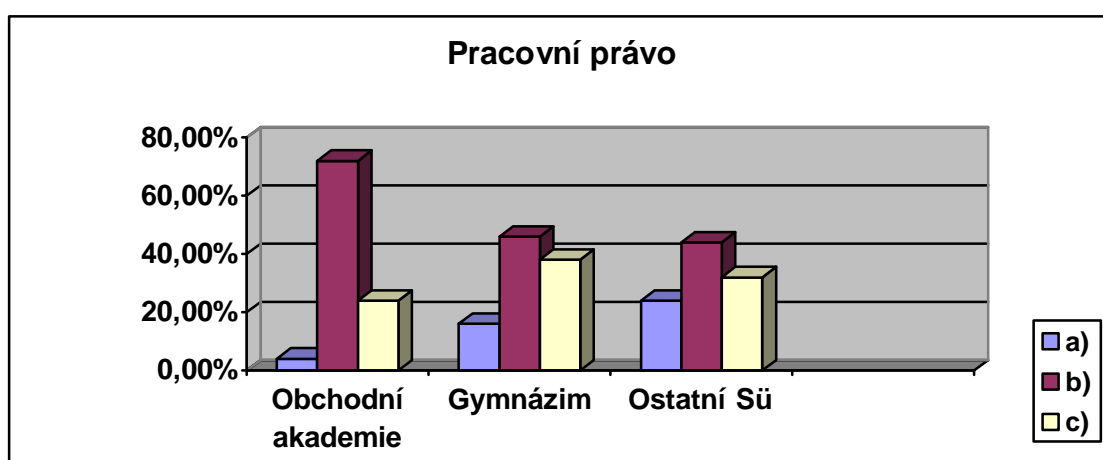
	Odpovědi celkem	
	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
a)	22	15
b)	81	54
c)	47	31
Celkem	150	100

Obr. 14 Graf o Pracovní právo

Tab. 16: Vyhodnocení otázky 14 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	2	4	8	16	12	24
b)	36	72	23	46	22	44
c)	12	24	19	38	16	32
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 16 Graf o Pracovní právo (porovnání jednotlivých -kol)

Na tuto otázku odpovědělo správně celkem 81 student (54%), 22 student (15%) uvedlo možnost a) a 47 student (31%) zvolilo možnost c).

Na obchodní akademiích označilo správnou odpověď b) 36 student (72%), 2 studenti (4%) uvedli odpověď a) a zbylých 12 student (24%) zvolilo možnost c).

Na gymnáziu hlasovalo pro správnou odpověď 23 student (46%), dalších 8 student (16%) uvedlo možnost a) a 19 student (38%) volilo možnost c).

Na ostatních středních -kolách vybralo správnou odpověď 22 student (44%), odpověď a) zvolilo 12 student (24%) a poslední možnost c) si vybralo 16 student (32%).

Celkově na tom byli nejlépe studenti z obchodní akademie a za nimi studenti z gymnázia, jejichž odpovědi se příliš nelišily od studentů ostatních středních -kol. Číselný poměr správných odpovědí byla 36:23:22.

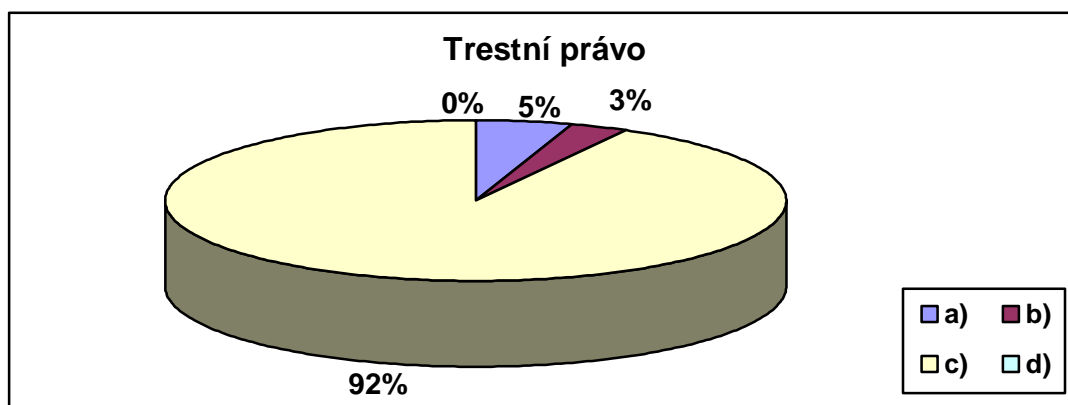
17) Jaký trest není možné v České republice udělit za spáchaný trestný čin?

- a) trest propadnutí majetku
- b) trest nepodmíněného odnětí svobody
- c) trest smrti
- d) trest zákazu pobytu

Cílem této otázky bylo zjistit povědomí domácího studenta o trestním právu a to, jestli ví, jaký trest není v České republice možný. Na výběr bylo ze 4 možností, správnou odpovědí byla možnost c) trest smrti. Výsledky průzkumu jsou uvedeny v tabulce (viz Tab. 17,18) a v grafu (viz Obr. 17,18)

Tab. 17: Vyhodnocení otázky 17

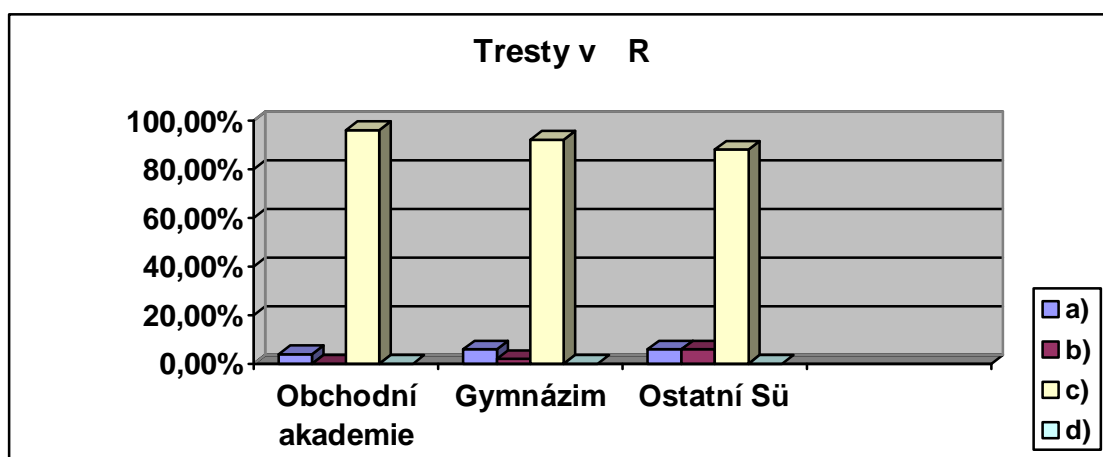
	Odpovědi celkem	
	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
a)	8	5
b)	4	3
c)	138	92
d)	0	0
Celkem	150	100

Obr. 17 Graf o Trestech v České republice

Tab. 18: Vyhodnocení otázky 17 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	2	4	3	6	3	6
b)	0	0	1	2	3	6
c)	48	96	46	92	44	88
d)	0	0	0	0	0	0
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 18 Graf o Tresty v České republice (porovnání jednotlivých -kol)

Z celkového počtu 150 studentů zvolilo správnou možnost c) 138 studentů (92%), možnost a) zvolilo 8 studentů (5%), možnost b) vybrali 4 studenti (3%), žádný ze studentů neoznámil odpověď d).

Na obchodní akademii odpovědělo správně 48 studentů (96%), zbylí 2 studenti (4%) zvolili možnost a).

Studenti gymnázia zvolili správnou odpověď počtu 46 studentů (92%), 3 studenti (6%) označili možnost a) a 1 student (2%) vybral možnost b). Nikdo neoznámil odpověď d).

Na ostatních středních školách uvedlo správnou možnost c) 44 studentů (88%), odpověď a) si vybrali 3 studenti (6%), stejný počet zvolil možnost b) a poslední odpověď d) nevybral nikdo.

Nejlépe oproti odpovídali studenti obchodní akademie, následně studenti z gymnázia a studenti z dalších škol. V počtu správných odpovědí ale nebyl velký rozdíl, číselný poměr je 48:46:44.

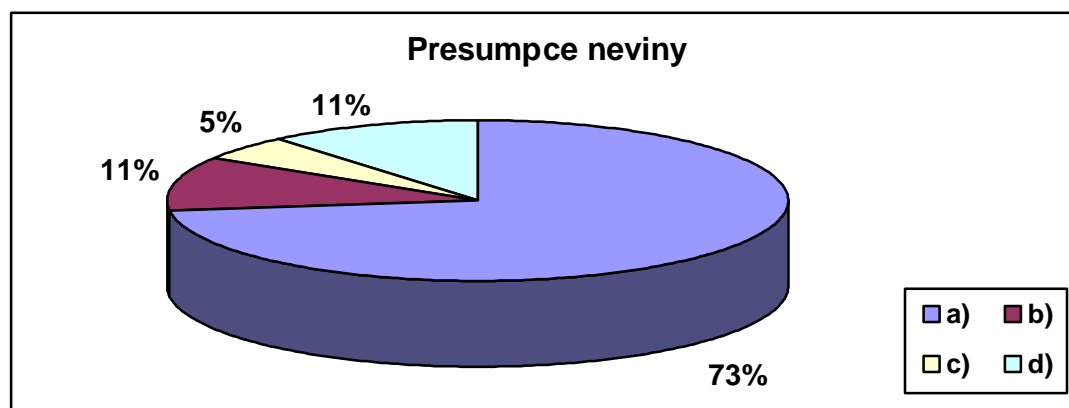
18) Co je to tzv. špresumpce nevinýõ?

- a) kařdý je povařován za nevinného, dokud o jeho vinu nerozhodne pravomocnı soud
- b) obvinu ný byl obvinu n neprávem, nedopustil se řádného trestného řinu
- c) soubor opat ření, která mají zabránit trestné řinnosti
- d) obvinu ný byl soudcem prohlá-en za nevinného

Smyslem této otázký bylo zjistit, jestli respondenti znají základní právní terminologii. Na výb ř byly řty ř možnosti, správná odpov ř byla možnost a) kařdý je povařován za nevinného, dokud o jeho vinu nerozhodne pravomocnı soud. Výsledky jsou zpracovány v tabulce (viz Ta. 19,20) a grafu (viz Obr. 19,20)

Tab. 15: Vyhodnocení otázký 19

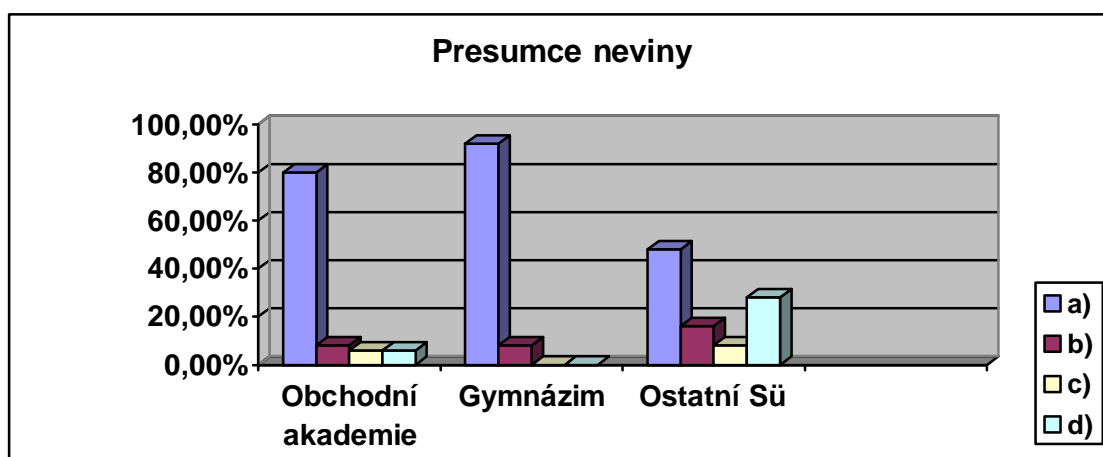
	Odpov ři celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	110	73
b)	16	11
c)	7	5
d)	17	11
Celkem	50	100

Obr. 19 Graf ó Presumpce neviný

Tab. 20: Vyhodnocení otázky 18 (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
a)	40	80	46	92	24	48
b)	4	8	4	8	8	16
c)	3	6	0	0	4	8
d)	3	6	0	0	14	28
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 20 Graf o Presumpce nevinny (porovnání jednotlivých -kol)

Správnou odpověď a) označilo celkem 110 studentů (73%), možnost b) zvolilo 16 studentů (11%), možnost c) si vybralo 7 studentů (5%) a poslední možnost d) uvedlo 17 studentů (11%).

Studenti obchodní akademie volili správnou odpověď v počtu 40 studentů (80%), odpověď b) zvolili 4 studenti (8%) a odpovědi c) i d) vybrali 3 studenti (6%).

Na gymnáziu vedlo správnou odpověď 46 studentů (92%), zbylí 4 studenti (8%) uvedli možnost b).

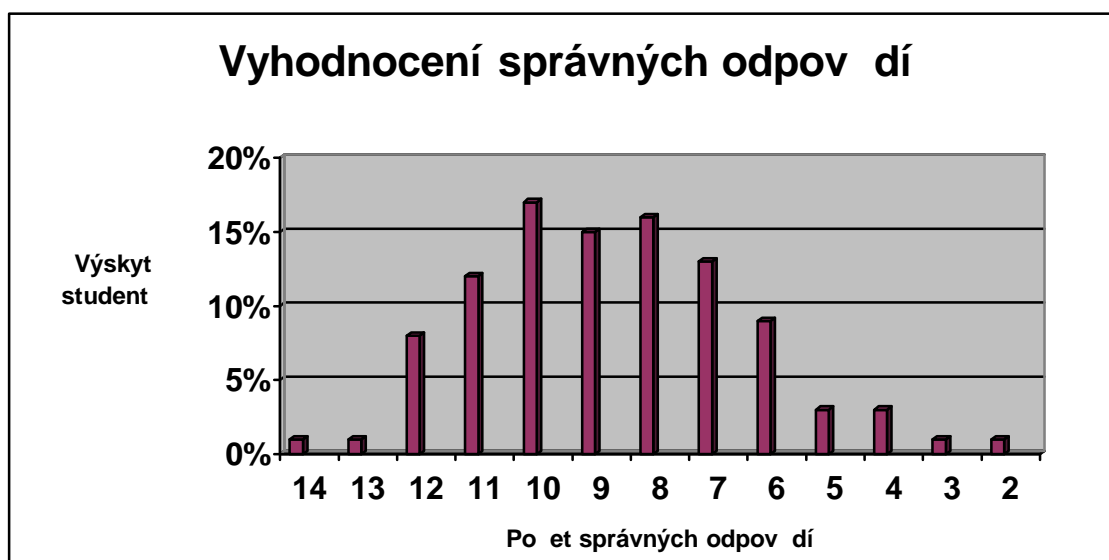
Na ostatních -kolách zvolilo správnou odpověď 24 studentů (48%), 8 studentů (16%) označilo možnost b), dalších 4 studenti (8%) vybrali odpověď c) a posledních 14 studentů (28%) uvedlo odpověď d).

U této otázky uvedli nejvíce správných odpovědí studenti z gymnázia, o 6 správných odpovědí méně označili studenti obchodní akademie a za nimi byli studenti ostatních -kol. Poměr správných odpovědí je 6:4:4:24.

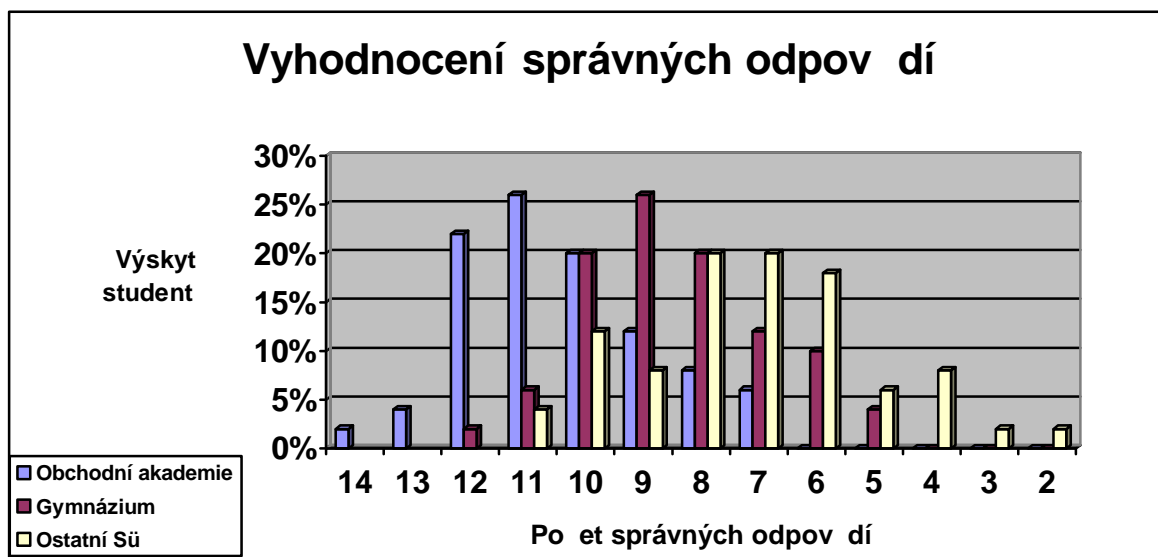
Zde uvádím celkové vyhodnocení znalostí studentů. Nejprve počet správných odpovědí studentů na jednotlivých kolech a celkové výsledky jsou vyhodnoceny v tabulce (viz Tab. 21) a grafech (viz Obr. 21,22).

Tab. 21: Celkové vyhodnocení (srovnání jednotlivých kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
14)	1	2					1	1
13)	2	4					2	1
12)	11	22	1	2			12	8
11)	13	26	3	6	2	4	18	12
10)	10	20	10	20	6	12	26	17
9)	6	12	13	26	4	8	23	15
8)	4	8	10	20	10	20	24	16
7)	3	6	6	12	10	20	19	13
6)			5	10	9	18	14	9
5)			2	4	3	6	5	3
4)					4	8	4	3
3)					1	2	1	1
2)					1	2	1	1
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

Obr. 21 Graf o Celkové vyhodnocení správných odpovědí

Obr. 22 Graf 6 Celkové vyhodnocení správných odpovědí 6 porovnání jednotlivých škol

Nikdo ze studentů neodpovídal správně na více než 14 otázek a zároveň nikdo z nich neodpovídal správně na méně než 2 otázky. Nejastji studenti odpovídali správně na 10-8 otázek. Konkrétně 26 studentů (17%) mělo správně 10 otázek, 23 studentů (15%) zodpovědělo správně 9 otázek a 24 studentů (16%) označilo 8 správných odpovědí.

Na obchodní akademii měli studenti nejastji správně 12-10 otázek, 11 studentů (22%) vyplnilo správně 12 otázek, 13 studentů (26%) uvedlo 11 správných odpovědí a 10 studentů (20%) označilo 10 správných odpovědí.

Na gymnáziu studenti nejastji odpovídali správně na 10-8 otázek, 10 správných odpovědí uvedlo 10 studentů (20%), 9 správných odpovědí označilo 13 studentů (26%) a 8 správných odpovědí uvedlo 10 studentů (20%).

Studenti z ostatních středních škol odpovídali nejastji správně na 8-6 otázek, 8 správných odpovědí a stejně tak i 7, uvedlo 10 studentů (20%) a 6 správných odpovědí označilo 9 studentů (18%).

Celkový průměrný počet správných odpovědí (vážený aritmetický průměr) byl 9 správných odpovědí. Na obchodní akademii to bylo 10 správných odpovědí, studenti z gymnázia měli průměrně správně 8 otázek a u studentů ostatních středních škol byl průměr 7 správných odpovědí. Celkově si nejlépe vedli studenti z obchodní akademie, poté studenti z gymnázia a za nimi studenti ostatních středních škol. Celkový počet správných odpovědí byl v poměru 6522:424:358.

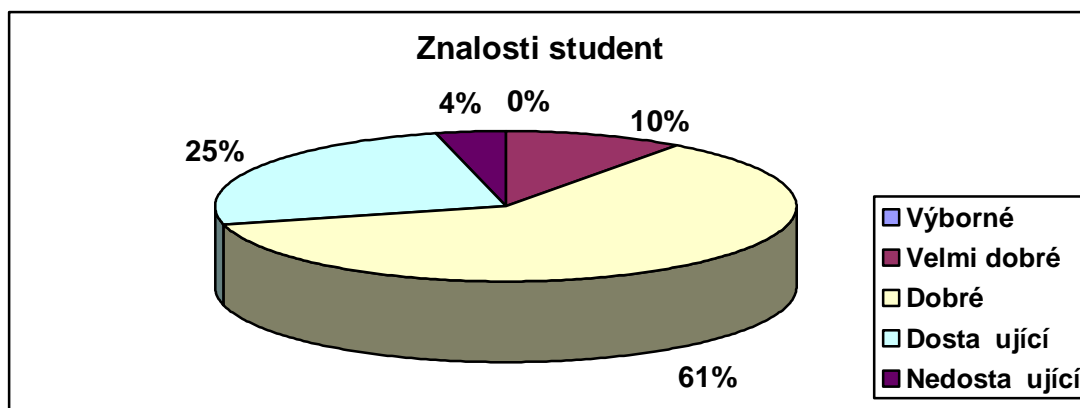
A následně vyhodnocení podle stanovené škály, výsledky jsou rovněž zpracovány v tabulce (viz Tab.23, 24) a grafu (viz Obr. 23,24.)

Škála

- 6) výborné znalosti = 17 - 15 správných odpovědí
- 7) velmi dobré znalosti = 14 - 12 správných odpovědí
- 8) dobré znalosti = 11 - 8 správných odpovědí
- 9) dostatečné znalosti = 7 - 5 správných odpovědí
- 10) nedostatečné znalosti = 4 - 0 správných odpovědí

Tab. 23: Vyhodnocení znalostí podle škály

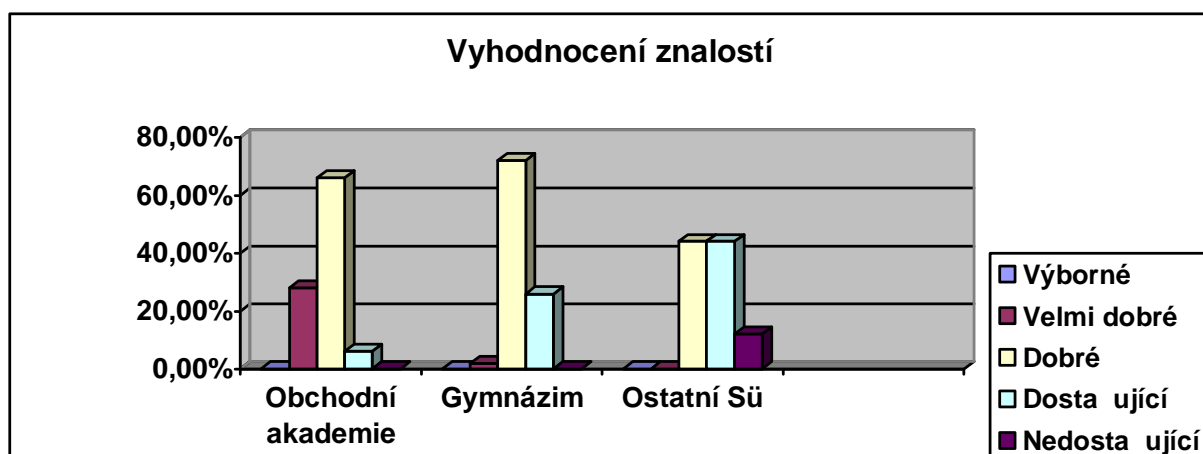
	Odpovědi celkem	
	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
Výborné	0	0
Velmi dobré	15	10
Dobré	91	61
Dostatečné	38	25
Nedostatečné	6	4
Celkem	150	100

Obr. 23 Graf o Vyhodnocení znalostí podle škály

Tab. 24: Vyhodnocení znalostí podle -kály (srovnání jednotlivých -kol)

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]
Výborné	0	0	0	0	0	0
Velmi dobré	14	28	1	2	0	0
Dobré	33	66	36	72	22	44
Dosta ující	3	6	13	26	22	44
Nedosta ující	0	0	0	0	6	12
Celkem	50	100	50	100	50	100

Obr. 24 Graf 6 Vyhodnocení znalostí podle -kály (porovnání jednotlivých -kol)

Nejvíce student má dobré právní znalosti, z celkového po tu jich je 91 (61%), následují studenti s dosta ujícím znalostmi, je jich 38 (25%), velmi dobré v domosti má 15 student (10%), 6 student (4%) má nedosta ující znalosti a fládný ze student nemá v domosti výborné.

Na obchodní akademii m lo 14 student (28%) znalosti velmi dobré, 33 student (66%) znalosti dobré a pouze 3 studenti (6%) m li znalosti dosta ující.

Pouze 1 student (2%) m l na gymnázium velmi dobré výsledky, 36 student (72%) se umístilo s dobrými výsledky a 13 student (26%) m lo znalosti dosta ující.

Na ostatních -kolách byl nejlep-í výsledek dobrý, toho dosáhlo 22 student (44%) stejný po et student , tedy 22 (44%) m lo výsledky dosta ující a 6 student (12%) výsledky nedosta ující. Nejlépe si vedli studenti z obchodní akademie, velmi dobré a

dobré výsledky mělo 94%, na gymnáziu měly tyto výsledky 74% studentů a na ostatních středních školách měly znalosti velmi dobré a dobré 44% studentů.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

1) Alespoň 50% studentů označí svoje v domosti v oblasti práva za dobré.

Výsledek: Hypotéza vyvrácena. Pouze 35% studentů označilo svoje v domosti v oblasti práva za dobré.

2) Alespoň 70% studentů uvede, že nejvíce informací v oblasti práva získává ve škole.

Výsledek: Hypotéza vyvrácena. Pouze 41% uvedlo, že nejvíce informací v oblasti práva získává ve škole.

3) Studenti obchodní akademie mají lepší znalosti práva než studenti gymnázia.

Výsledek: Hypotéza potvrzena. Studenti obchodní akademie uvedli v tomto výzkumu více správných odpovědí než studenti gymnázia. V íselném poměru výsledek vyšel 522:424 správných odpovědí (obchodní akademie:gymnázium).

4) Studenti gymnázia mají více znalostí než studenti ostatních středních škol.

Výsledek: Hypotéza potvrzena. Studenti gymnázia odpovídali lépe než studenti ostatních středních škol. V íselném poměru výsledek vyšel 424:385 správných odpovědí (gymnázium:ostatní střední školy).

5) Alespoň 60% studentů má dobré výsledky (11-8 správných odpovědí).

Výsledek: Hypotéza potvrzena. Dobrých výsledků v průzkumu dosáhlo 61% studentů.

6) Alespoň 70% studentů správně zodpoví otázky . 4, 6, 17, 18, které považují za základní.

Výsledek: Hypotéza potvrzena. U všech základních otázek odpověděli studenti správně v poměru alespoň 70%. Otázka .4 ó 77% správných odpovědí. Otázka . 6 ó 83% správných odpovědí. Otázka . 17 ó 92% správných odpovědí. Otázka . 18 ó 73% správných odpovědí.

5.6 Shrnutí výzkumu

Nejvíce student si myslí, že má pouze dostatek učiva v domovině v oblasti práva, ať na druhém místě v pořadí studenti označovali svoje v domovině za dobré.

Z výzkumu ale vyplynulo, že studenti mají dobré (dalo by se říci průměrné) znalosti v oblasti práva. Na základní otázky odpovídati znají, u složitějších otázek už si dokáží poradit jenom některé z nich.

Na které otázky mohli studenti dostatečně nepřemýšleli, nebo se nechali zmást špatnou odpovědí, přestože jsem se snažila nepokládat záludné otázky.

Celkově by se dalo říci že nejlépe jsou na tom se svými znalostmi studenti z obchodní akademie, za nimi studenti z gymnázia a studenti z ostatních středních škol. I u jednotlivých otázek si většinou vedli nejlépe studenti obchodní akademie. Pouze u 5ti otázkách, z celkového počtu 17, odpovídali lépe studenti z gymnázia. Bude to dáno nejspíše odlišnou intenzitou výuky práva. Jak vyplývá i z teoretické části, na obchodní akademii mají výuku práva mnohem intenzivněji.

Z výzkumu také vyplynulo, že studenti obchodní akademie jsou se výukou práva na své škole spokojeni a další hodiny by rádi ještě měli, zatímco ostatní studenti by si nějaké hodiny práva navíc uvítali.

V další práci by se dalo na tento výzkum navázat, například porovnat mezi sebou jednotlivé ročníky nebo rozšířit výzkum o další subjektivní otázky jako například „Zdály se vám otázky v dotazníku obtížné?“, „Z jaké oblasti práva byste rádi získali více informací?“ nebo „Měli byste zájem o více exkurzí a další praktickou výuku?“ atd. Zaměřila bych se možná i na další praktické otázky jako například reklamací nebo pracovní právo, protože se ukázalo, že v některých otázkách mají studenti rezervy.

6. Závěr

Jak již bylo řečeno v úvodu, právo nás omezuje, usmíruje, chrání a umožňuje nám určitým způsobem jednat. Je nezbytnou součástí našeho života, je tu u nás od pradávna a bez jeho existence by společnost prakticky nemohla fungovat.

Cílem této práce bylo seznámit se se základními právními termíny, nastínit výuku práva na středních školách a především pomocí výzkumu zjistit úroveň právního vědomí studentů středních škol.

V teoretické i v praktické části jsem studenty rozdělila na studenty obchodních akademií, gymnázií a studenty ostatních středních škol. V teoretické části jsou uvedeny učební materiály k výuce práva a jsou zde zmíněny další preventivní programy na posílení právního vědomí. Praktická část je věnována výzkumu, jsou zde uvedeny hypotézy, metodika výzkumu a vyhodnocení otázek z dotazníku. Výsledky jsou zpracovány v tabulkové formátu, graficky i slovně.

Z výzkumu vyplynulo, že studenti mají dobré právní znalosti (11-8 správných odpovědí), zároveň se potvrdilo, že nejlépe jsou na tom studenti obchodní akademie, poté studenti gymnázia a nakonec studenti z ostatních středních škol. Výzkum také ukázal, že studenti obchodní akademie mají menší zájem o další výuku práva a se současnou výukou jsou spokojeni. Zatímco studenti z gymnázií a ostatních škol by ve větším počtu uvítali intenzivnější výuku práva.

To by se dalo řešit i pomocí zmíněných preventivních programů a různých interaktivních besed, které podle mého názoru v Královéhradeckém kraji chybí a které studentům umožní, pomocí hry a praktických cvičení, zapamatovat si různé právní situace a jejich řešení. A tím je vybaví dalšími užitečnými znalostmi do života.

7. Použitá literatura a další zdroje

Literatura:

BOGUZSAK, Jiří; APEK, Jiří; GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 2. přeprac. vyd. Praha : Aspi Publishing, 2004. 348 s. ISBN 80-7357-030-0.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 4. uprav. vyd. Plzeň : Aleš Benk, 2007. 343 s. ISBN 978-80-7380-023-9

KUBIŠ, Lubomír; HUNGR, Pavel; OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha : Linde Praha, 2007. 335 s. ISBN 978-80-7201-637-2

RYSKA, Radovan. *Právo pro střední školy*. 6. aktual. vyd. Praha : Fortuna, 2007. 176 s. ISBN 978-80-7168-976-8

Legislativní dokumenty:

Česko. Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1964, 19, s. 0201. Dostupný také z WWW: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=&number2=&name=Ob%C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk&text=>. ISSN 1211-1244.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Učební dokumenty, studijní obor 63-41-M/004 Obchodní akademie, denní, dálkové a večerní studium fláka a dalších uchazečů, kteří splnili povinnou školní docházku*.

Schválilo MŠMT dne 23. srpna 2001, č. j. 23 842/2001-23 s platností nejpozději od 1. září 2002 po úpravě 1. ročníkem.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Učební dokumenty pro gymnázia*. 1. vyd. Praha : Fortuna, 1999. 208 s. ISBN 80-7168-659-X
Schválilo MŠMT s platností od 1. září 1999

Elektronické zdroje:

Asociace ob anských poraden [online]. c2005-2006 [cit. 2009-03-23]. Právo do -kol.
Dostupné z WWW: <<http://www.obcanskeporadny.cz/content/view/259/44/>>.

Hradec Králové [online]. [cit. 2009-03-23]. Prevence kriminality.
Dostupné z WWW: <<http://www.hradeckralove.org/hradec-kralove/oddeleni-prevence-kriminality-mestske-policie-hradec-kralove#Akce2009>>

Národní ústav odborného vzd lávání [online]. c2008 [cit. 2009-03-03]. U ební osnovy.
Dostupné z WWW: <<http://www.nuov.cz/ucebni-osnovy?highlightWords=osnovy>>

Národní ústav odborného vzd lávání [online]. c2008 [cit. 2009-03-23]. Rámcové vzd lávací programy. Dostupné z WWW: <<http://zpd.nuov.cz/uvod1.htm>>.

Partners Czech [online]. [cit. 2009-03-23]. Projekty: Street Law ó Právo pro kařldý den.
Dostupné z WWW: <http://www.partnersczech.cz/p_street.htm>

Znojmo: m sto s p ívlastkem [online]. [cit. 2009-03-23]. Odbor sociálních v cí a zdravotnictví.
Dostupné z WWW: <http://www.znojmocity.cz/tema.asp?id_org=19341&p1=1165>

8. Seznam příloh

Příloha . 1: Tematický plán pro předmět Právo
Obchodní akademie Hradec Králové

Příloha . 2: Tematický plán Základy společenských věd
Gymnázium Bořeny Němcové

Příloha . 3: Ukázka lekce projektu šPrávo pro každý den

Příloha . 4: Dotazník

Příloha . 5: Vyhodnocení zbylých otázek

Příloha . 1

Tematický plán pro předmět právo Obchodní akademie v Hradci Králové

Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, V Liphkách 692, Hradec Králové			
TEMATICKÝ PLÁN			
Pro předmět Právo	Dle osnovy č.j.: 23842/2001-23	Školní rok: 2008-2009	
Vyučující: Ing. Lenka Filipiová	Ročník: 2.	Třída: 2.AO, BO	
Celoroční počet vyučovacích hodin: 66	Týdenní hodinová dotace: 2		
Schválil: <i>me!</i>			
Tematický okruh - téma	Počet vyuč. hodin		Poznámky /učebnice, exkurze/
	Plán	Skutečnost	
1. Základní právní pojmy	8		Literatura: příslušné právní normy
- stát a právo, právní řád			Tomancová Schelle: Právní nauka pro školy a praxi
- právní normy			
- právní vztahy, právní skutečnosti			
- systém práva – právo veřejné a soukromé			
2. Ústavní právo	7		
- Ústava České republiky			
- Listina základních práv a svobod			
- veřejný ochránce práv			
3. Správní právo	11		
- veřejná správa, státní správa, samospráva			
- správní řízení – zásady, subjekty			
- stížnosti, oznámení, podněty			
4. Rodinné právo	6		
- institut manželství			
- rodiče a děti, vyživovací povinnost			
- náhradní rodinná výchova			
- sociálně-právní ochrana dětí			
5. Občanské právo	30		
- prameny občanského práva			
- subjekty občanského práva			
- účastníci občanskoprávních vztahů	1		
- věcná práva/	7		
- odpovědnost za škodu	1		
- bezdůvodné obohacení			
- dědění	3		
- závazkové právo	3		exkurze okresní či krajský soud
- typy pojmenovaných smluv	15		- den otevřených dveří
- rozbor konkrétních smluv z praxe -			
- s důrazem na v praxi nejčastěji používané smlouvy			
- nácvik vyjednávání			

**Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
Hradec Králové, V Liphkách 692**

TEMATICKÝ PLÁN

Pro předmět	PŘÁVO	Dle osnovy č.j.: 23842/2001-23	Školní rok:	2008-2009
Vyučující:	Ing. Kadlecová	Ročník:	třetí	Třída: 3.AO,BO
Celoroční počet vyučovacích hodin:	66	Týdenní hodinová dotace:	2 h.	
		Schválil:..... <i>mu</i>		
Tematický okruh - téma	Počet vyuč.hodin		Poznámky /učebnice, exkurze-měsíc/	
	Plán	Skutečnost		
1. OBCHODNÍ PRÁVO	září-říjen			
Opakování učiva 2.roč. – pojmy, občán.z.,test, zákon o pojistné smlouvě	5			
- základní ustanovení, základní pojmy, (podnikání, vznik a zánik obch. spol.)	5		Obchodní zákoník	
- obchodní závazkové vztahy				
-vznik, změna závazků				
- zajištění závazků				
- problematika promlčení				
- typy smluv podle OZ	říjen-			
- rozbor pojmenovaných smluv a jejich aplikace v praxi, porovnání s obč. z.	pros. 20			
Insolvenční zákon, úpadek, reorganizace				
2. OBČANSKÉ SOUDNÍ ŘÍZENÍ	leden			
- účastníci a osoby zúčastněné	6			
- zahájení,průběh,dokazování,rozhodnutí				
- soudní exekuce				
3. PRACOVNÍ PRÁVO	únor -		Zákoník práce	
- prac.poměr,prac. doba,dovolená, mzda	květen			
- práce konané mimo prac. poměr	24			
- odpovědnost za škodu				
Zákon o zaměstnanosti				
4. TRESTNÍ PRÁVO	červen		Trestní zákoník	
- trestný čin,skutková podstata	6			
- okolnosti vylučující protiprávnost			Exkurze u soudu	
Opakování, shrnutí učiva				

**Vypracoval-podpis
Ing. Kadlecová**

Kadlecová

V Hradci Králové dne 1. 9. 2008

Příloha . 2

Tematický plán Základy společenských věd 6. Gymnázium Bofleny Náměstkové

Tematický plán pro 3. ročníky – základy společenských věd (čas.dotace: 66 hodin)

2008/2009

- I. Úvodní hodina (1 hodina)
- II. Základy politologie (50 hodin)
- III. Základy práva (13 hodin)
- IV. Průběžné opakování (2 hodiny)

II. ZÁKLADY POLITOLOGIE

1. Politologie jako věda září - říjen
 - Předmět, vztah ke společenským vědám, dějiny politického myšlení
 - Politologické disciplíny
 - Politika, politický systém, politická participace
2. Politický pluralismus říjen
 - Politické strany
 - Dělení a financování politických stran
3. Volby listopad
 - Volební právo
 - Volební systémy, volby v ČR
4. Stát listopad – leden
 - Vznik, tvoření, teorie vzniku státu
 - Znak a funkce státu
 - Ústava – principy demokratických ústav
 - Dělení moci, důležité orgány státní moci: parlament, vláda, prezident
 - Soustava soudů v ČR
 - Státní symboly ČR
5. Územní samosprávné jednotky ČR leden - únor
 - Orgány státní správy a samosprávy
 - Podíl občanů na místní správě a samosprávě
 - Sociální stát
6. Demokracie a lidská práva únor - březen
 - Demokracie, odlišení od totality
 - Právní stát
 - Občanská práva a povinnosti
 - Porušování a ochrana LP, nebezpečí politického extremismu
 - Občanská společnost

- Základní dokumenty o LP

7. Politické ideologie

duben

březen -

- Základní znaky socialismus, liberalismu, konzervatismu, nacionalizmu

8. Mezinárodní vztahy, planetární problémy

květen

duben -

- Mezinárodní spolupráce, organizace (NATO, OSN, EU)
- Globalizace, globální problémy

III. ZÁKLADY PRÁVA

1. Základní pojmy

- Vývoj práva, právní řád, normy, předpisy, vztahy
- Systém práva

květen

2. Přehled práva veřejného

- Ústavní právo
- Správní právo
- Trestní právo

listopad -

3. Přehled práva soukromého

- Občanské právo
- Rodinné právo

červen

4. Soudní řízení, právnická povolání

- Orgány státní správy a samosprávy

leden - únor

Čeloudová

I.

6. Demokracie a lidská práva

- Demokracie, odlišení od totality
- Právní stát
- Občanská práva a povinnosti
- Porušování a ochrana LP, nebezpečí politického extremismu
- Občanská společnost

únor - březen

ZÁKLADNÍ PRÁVA A SVOBODY

(TEORETICKÁ ČÁST LEKCE)

Téma: Základní práva a svobody

Cíle: poznat historický vývoj formulací základních práv a svobod, umět vysvětlit přirozenoprávní teorii Hugo Grotia, seznámit se s Všeobecnou deklarací lidských práv z roku 1948 a s dokumenty o lidských právech, které na ni navazují, charakterizovat Helsinskou smlouvu z roku 1975 a hnutí Charta 77, znát obsah Listiny základních práv a svobod.

Klíčové pojmy: Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod

Pomůcky: Všeobecná deklarace lidských práv, ostatní mezinárodněprávní dokumenty o lidských právech, Listina základních práv a svobod

I. Pojem základních práv a svobod

Každý člověk má základní potřeby, bez jejichž uspokojování buď nemůže existovat nebo se jeho život nemůže úspěšně rozvíjet. Potřebuje např. vyhovující bydlení, ošacení, obživu, péči o zdraví, osobní bezpečnost, vzdělání, pracovní uplatnění, svobodu pohybu. Ve vývoji lidstva se odedávna filosofové a právníci pokoušeli formulovat spravedlivé zásady, jak by se lidé měli chovat, aby nikomu nebylo znemožněno uspokojování těchto základních potřeb.

Proslulá je např. přirozenoprávní teorie nizozemského právního filosofa Hugo Grotia (čti Grocia) ze XVII. století, podle které Bůh nebo příroda prostřednictvím lidského rozumu diktuje každému člověku pravidla chování absolutně dokonalá, věčná a nezměnitelná, účinná pro všechny lidi na celém světě přednostně před nedokonalými pravidly obsaženými v právních řádech jednotlivých států. Na základě této teorie došlo pod hesly uplatňování přirozených práv v Evropě k několika revolucím.

Přestože přirozenoprávní teorie byla v dalším vývoji právní vědy překonána a opuštěna, přetrvávají až do současné doby snahy o přesné formulace základních práv a svobod náležejících každému člověku.

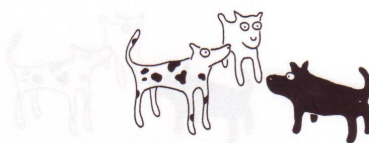
Otázky a úkoly:

1. Vyjmenujte, co považujete za nejdůležitější životní potřeby každého člověka. (Viz předchozí text)
2. Obstarejte si Listinu základních práv a svobod a vyhledejte v ní hospodářská, sociální a kulturní práva. (Ústava a usnesení o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, hlava 4, článek 26 až 35).
3. Mezi politickými právy je každému zaručeno právo petiční. Vysvětlíte, co znamenají výrazy *petice* a *petiční právo*. (Petiční právo - podle Ústavy čl. 18 - je právo obracet se sám nebo s jinými ve skupině na státní orgány s žádostmi, návrhy a stížnostmi. Nesmí se jím zasahovat do nezávislosti soudu nebo se nesmí vyzývat k porušování základních práv a svobod).

II. Dokumenty o lidských právech

Ve XX. stol byla vytvořena a v Organizaci Spojených národů přijata řada mezinárodněprávních dokumentů o lidských právech počínající Všeobecnou deklarací lidských práv z roku 1948. V těchto dokumentech jsou podrobně uvedena základní práva a svobody.

Poznámka: Výrazem základní práva a svobody je nahrazen Grotiův výraz přirozená práva, který z důvodu zachování jednoznačnosti právních termínů už má být ponechán pouze právní historii a nemá se používat v souvislosti se soudobým platným právem.

Z řady dokumentů navazujících na Všeobecnou deklaraci lidských práv jsou nejvýznamnější: **Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech**. Oba tyto pakty byly přijaty na zasedání XXI. Valného shromáždění OSN v roce 1966.

Deklarace práv dětí přijatá jednomyslně na zasedání XIV. Valného shromáždění OSN v roce 1959.

Úmluva o politických právech žen z roku 1952 a **Deklarace o odstranění diskriminace žen** z roku 1967. Tato deklarace byla v OSN přijata jednomyslně.

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace přijatá na zasedání XX. Valného shromáždění OSN v roce 1965.

Představitelé všech evropských států podepsali v roce 1975 v Helsinkách smlouvu, ve které jednak dohodli mezinárodní zajištění bezpečnosti Evropy a jejích obyvatel a rozvoj mezistátních hospodářských styků, jednak zdůraznili nutnost dodržování všech mezinárodních úmluv o lidských právech.

Helsinská smlouva odstartovala vývoj, který vedl po patnácti letech k zániku nedemokratických totalitních režimů ve státech východní a střední Evropy. Vznikla zde občanská hnutí důsledně prosazující ochranu základních práv a svobod. Takovým hnutím byla v naší republice **Charta 77**, která se od roku 1977 stala nejdůležitějším ohniskem statečného občanského odporu proti porušování základních práv a svobod režimem vládnoucím tehdy v Československu.

Otázky a úkoly:

1. Z jakého důvodu se základní práva a svobody nemají nazývat přirozená práva? (Viz předchozí text.)
2. Obstarejte si a prostudujte některé mezinárodněprávní dokumenty o lidských právech. (Viz dokumenty o lidských právech.)
3. Uveďte jména některých osobností, které se velmi angažovaly v činnosti Charty 77. (Havel, Patočka, Uhl, Ruml, Dienstbier, a další...)

III. Listina základních práv a svobod

Demokratické státy převzaly obsah mezinárodních dokumentů o lidských právech do svých platných právních řádů. V našem státě je na jejich základě zpracována **Listina základních práv a svobod** připojená k **Ústavě České republiky** jako součást ústavního pořádku České republiky.

Listina základních práv a svobod obsahuje 44 články a je rozdělena do šesti částí nazvaných hlavy.

Stručný přehled hlav a jejich obsahu:

1. Obecná ustanovení

- v této části je mimo jiné uvedeno, že náš stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii ani na náboženské vyznání.

2. Lidská práva a základní svobody

- dvanáct článků se týká základních lidských práv a svobod, např. ochrany života (vyloučení trestu smrti), osobní svobody, majetku, obydlí, svobody pohybu, svobody myšlení, svědomí

a náboženského vyznání. Další sedm článků upravuje politická práva, např. svobodu projevu a právo na informace, petiční právo, právo shromažďování a sdružování, právo občanů podílet se na správě veřejných věcí.

3. Práva národnostních menšin

Občanům tvořícím národnostní menšiny se zaručuje všestranný rozvoj vlastní kultury, právo přijímat a rozšiřovat informace v mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích.

4. Hospodářská, sociální a kulturní práva

Je zaručeno mimo jiné právo na svobodnou volbu povolání a právo podnikat, právo vytvářet odborové organizace, právo na spravedlivou odměnu za práci, na hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, právo na ochranu zdraví.

5. Právo na soudní a jinou právní ochranu

Každý se může domáhat svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Kdo neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka.

6. Ustanovení společná

V této závěrečné hlavě je mimo jiné uvedeno, že Česká republika poskytuje azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod.

Otázky a úkoly:

1. Jaké národnostní menšiny jsou v České republice? (Slováci, Poláci, Maďaři, Němci, Romové, aj. viz Listina zákl. práv a svobod, hlava III. čl. 24 - 25.)
2. Uvedte příklad, za jakých okolností by zneužití svobody projevu bylo trestným činem (např. pomluva, xenofobní a fašistické názory prezentované na veřejnosti, v médiích, viz také studentské pracovní listy lekce 1.6).
3. Pokuste se vysvětlit, co všechno zahrnuje právo na ochranu zdraví (Listina zákl. práv a svobod, hlava IV. čl. 29 a 31).

VETŘELCI

(PRAKTICKÁ ČÁST-LISTY PRO UČITELE)

Téma:	Základní práva svobody
Cíle:	seznámit se s částí Všeobecné deklarace lidských práv, uvědomit si důležitost tohoto dokumentu a dodržování lidských práv.
Trvání:	45 minut
Pomůcky:	pracovní listy, fixy, archy papíru, text Všeobecné deklarace lidských práv a svobod
Metody:	skupinová práce, diskuse, analýza textu

I. Vetřelci

Společně si se studenty přečtete příběh „Vetřelci“ ze studentských pracovních listů.

Rozdělte studenty do 3 - 4 členných skupin. Vyzvěte je, ať ve skupinách vyberou z Všeobecné deklarace lid. práv (výběr těchto práv je uveden ve studentském pracovním listu) a navrhnou, která z nich chtějí zachovat. Své návrhy i protináměry musí zdůvodnit. Úkolem je vyřadit práva, která se jim zdají méně důležitá, až se dostanou k počtu deseti.

Každá skupina zapisuje čísla vybraných práv na archy papíru, které jsou přilepeny na stěnách. Můžete také dát každé skupině jednotlivé články rozstříhané tak, aby každý článek byl na samostatném proužku papíru. Studenti potom vybraná práva nezapisují na archy papíru, ale vybírají je mezi nastříhanými články. Pokud se rozhodnete použít tuto metodu s nastříhanými proužky, použijte pracovní list (jednoduše můžete články zkopírovat a nastříhat).

II. Další rozkaz Vetřelců

Studenti pokračují v práci ve stejných skupinách. Oznamte studentům, že se vetřelci mezitím rozhodli posílit své pozice a přikázali zkrátit seznam práv ještě o polovinu. Studenti pokračují v aktivitě, dokud se neshodnou na pěti nejdůležitějších právech.

III. Proč právě tato práva?

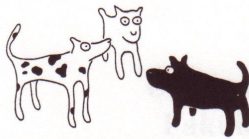
Nastává společná diskuse nad závěry skupinové práce. Vždy jeden mluvčí ze skupiny sdělí důvody, proč vybrali právě tato práva. Studenti mohou mluvit i o těch právech, která vyškrtli až nakonec, a proč se tak rozhodli.

Další student ze skupiny krátce načrtne, jak by asi vypadal jejich život, kdyby měli pouze 5 práv.

Otázky k diskusi:

1. Lišil by se od vašeho současného života, nebo by se nic výrazného nezměnilo?
2. Shodly se skupiny na některých právech?
3. Proč zrovna tato práva považují za nejdůležitější?

1.7. Základní práva a svobody

1. OBECNÁ ČÁST

Když všechny skupiny přednesou své výsledky, měly by reagovat na výsledky druhých skupin a diskutovat o nich. Jestliže se výsledky jednotlivých skupin liší, měli by si studenti vzájemně objasnit, která důležitá rizika vzali, případně nevezali do úvahy.

Další otázky k rozvíjení tématu a obohacení společné diskuse:

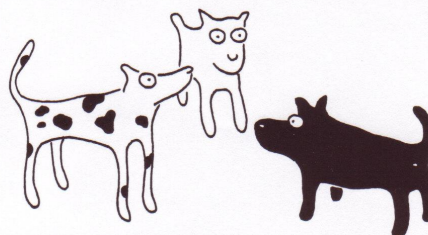
? Jaké velké nebezpečí by hrozilo jejich životům? Rodině? Osobní svobodě? Osobnímu bezpečí? Zdraví? Důstojnosti a osobní cti? Vzdělávání? Obydlí? Majetku? Hmotnému zabezpečení? Svobodě pohybu? Svobodě myšlení a náboženského vyznání? Svobodě projevu? Právu na informace? Politickým právům? Právům menšin? Právu na soudní ochranu? atd.

Skupiny se obvykle snaží hájit svůj výběr tak, že poukazují na větší nebezpečí, která by hrozila v případě, že by se zbavili některého z ponechaných práv.

§ Všeobecná deklarace lidských práv - viz studentské pracovní listy

VETŘELCI

(PRACOVNÍ LISTY PRO STUDENTY)

Stručný obsah článků

Všeobecné deklarace lidských práv

Číslo článku	
Článek 1	Všichni lidé se rodí svobodní a rovní v důstojnosti a právech.
Článek 3	Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
Článek 4	Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví.
Článek 5	Nikdo nesmí být podrobován mučení nebo krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu.
Článek 7	Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou zákonnou ochranu bez jakéhokoli rozdílu.
Článek 9	Nikdo nesmí být svévolně zatčen, zadržen nebo vyhoštěn.
Článek 11	Nikdo nesmí být odsouzen pro nějaký čin nebo opomenutí, které v době, kdy byly spáchány, nebyly podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva trestným činem.
Článek 12	Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst.
Článek 13	Každý má právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř určitého státu.
Článek 15	Každý má právo na státní příslušnost.
Článek 16	Muži i ženy, jakmile dosáhli zletilosti, mají právo bez jakéhokoli omezení z důvodů rasových, národnostních nebo náboženských, uzavřít sňatek a založit rodinu.
Článek 17	Každý má právo vlastnit majetek jak sám, tak spolu s jinými, nikdo nesmí být svévolně svého majetku zbaven.
Článek 18	Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
Článek 19	Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu.
Článek 20	Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
Článek 21	Základem vládní moci budiž vůle lidu. Tato vůle má být vyjádřena pravidelně konanými a řádně prováděnými volbami, na základě všeobecného a rovného hlasovacího práva tajným hlasováním.
Článek 23	Každý má bez jakékoli diskriminace nárok na stejný plat za stejnou práci.
Článek 25	Každý má právo na životní úroveň přiměřenou zdraví a blahobytu jeho i jeho rodiny, čítajíc v to potravu, šatstvo, bydlení, lékařskou péči a nezbytné sociální služby.
Článek 26	Každý má právo na vzdělání. Vzdělání nechtě je bezplatné, alespoň v počátečních a základních stupních.
Článek 28	Každý je při výkonu svých práv a svobod podroben pouze takovým omezením, která stanoví zákon výhradně proto, aby bylo zajištěno uznání a zachování práv a svobod ostatních.

I. Vetřelci

Na planetě Zemi přistáli Vetřelci z jiné galaxie. Pomocí tajné zbraně mohli ze světa vymazat všechno, co se jim zachtělo. Vládli proto neomezenou mocí. Na Zemi zaváděli zcela nová pravidla soužití. Nikdo netuší, proč se přesto rozhodli zachovat Pozemšťanům některá současná práva. Ze Všeobecné deklarace lidských práv začali nejprve vyškrtávat sami. Potom je napadlo, že zbytek úprav nechají na lidech samých. Rozeslali tedy do světa tuto zprávu: "Vyberte si z těchto dvaceti práv jen deset, jinak...". Hrozivá zvěst se rychle rozšířila po celém světě a všichni začali bedlivě vybírat...

Zadání úkolu ke skupinové práci:

Přečtěte si vybrané články Všeobecné deklarace lidských práv na přiloženém pracovním listu. Navrhněte, která práva chcete zachovat a jak své návrhy i protinávhrhy zdůvodňujete. Vyřazujte práva, která se vám zdají méně důležitá, až se dostanete k počtu deseti. Když jste hotovi, počkejte na další instrukce učitele.

II. Další rozkaz Vetřelců

Vetřelci se rozhodli posílit své pozice a nařizují zkrátit seznam práv ještě o polovinu.

III. Proč právě tato práva?

Krátce načrtněte, jak by vypadal váš život, kdyby měl pouze 5 práv. Lišil by se výrazně od našeho současného života, nebo by se nic výrazně neměnilo?

Další otázky k diskusi

Jaké velké nebezpečí by hrozilo vašim:

životům?	rodině?
osobní svobodě?	osobnímu bezpečí?
zdraví?	důstojnosti a osobní cti?
vzdělávání?	obydlí?
majetku?	hmotnému zabezpečení?
svobodě pohybu?	svobodě myšlení a náboženského vyznání?
svobodě projevu?	právu na informace?
politickým právům?	právům menšin?
právu na soudní ochranu?	

Všimněte si, zda se i ostatní pracovní skupiny shodly na některých právech. Proč je považujete za nejdůležitější?

Dobrý den, prosím Vás o vyplnění následujícího dotazníku, který mi poslouží jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce š Úroveň právního vzdělání studentů st edních –kol v Hradci Králové. Tento dotazník je anonymní a získané údaje budou použity pouze k výše uvedenému účelu. Vybrané odpovědi prosím zakroužkujte (u každé otázky pouze 1 odpověď)

A. Pohlaví	žena	muž				
B. Věk	15	16	17	18	19	20
C. Škola	gymnázium	obchodní akademie	jiná střední –kola			
D. Ročník	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník		

1. Jaké si myslíte, že jsou vaše znalosti v oblasti práva?

- a) výborné
- b) velmi dobré
- c) dobré
- d) dostatečné
- e) nedostatečné

2. Odkud získáváte o právu nejvíce informací?

- a) ve škole
- b) z médií
- c) od jiných lidí (např. kamarádi, rodina)
- d) samostudium (např. z literatury, formou testů, návštěv odborných přednášek, besed)
- e) jiným způsobem (prosím uveďte jakým).....

3. Uvítali byste ve škole intenzivnější výuku práva?

- a) rozhodně ano, myslím si, že výuka u nás ve škole není příliš dostatečná
- b) nejspíše ano, nějaké hodiny navíc bych uvítal/a
- c) nejspíše ne, s výukou práva na naší škole jsem spokojený/á a myslím si, že je dostatečná
- d) ne, není to potřeba
- e) je mi to celkem jedno

4. Právo podle Vás je:

- a) soubor veřejných společenských norem
- b) dobrovolně dodržovaný způsob chování
- c) soubor předpisů a pravidel, jejichž dodržování je vymahatelné státní mocí
- d) soubor povinností, které musí občan daného státu dodržovat

5. Seřadte tyto právní normy sestupně podle jejich právní síly (1.nejdříve...5.nejméně dříve)

- a) Vládní nařízení
- b) Vyhlášky nižších státních orgánů (obcí)
- c) Zákony a zákonné opatření
- d) Vyhlášky ministrů
- e) Ústava a ústavní zákony

6. Způsobnost k právním úkonům v plném rozsahu vzniká v ČR:

- a) ve třinácti letech
- b) v patnácti letech
- c) v osmnácti letech
- d) v jednadvaceti letech

7. Který právní předpis upravuje občanské právo?

- a) občanský zákoník
- b) zákon o rodině
- c) obchodní zákoník
- d) zákon o občanském řízení

8. Reklama musí být podle zákona vyhlášena:

- a) do 30 dnů od podání reklamáce
- b) do 30 dnů od podání reklamáce, ale lze se domluvit na delší lhůtu
- c) do 30 dnů od odeslání věci prodejcem do autorizované prodejny
- d) do 30 dnů od okamžiku, kdy prodejce uzná, že věc má danou vadu

9. Jaká je záruční doba na zakoupené spotřební zboží podle občanského zákoníku?

- a) 24 měsíců
- b) 6 měsíců
- c) žádná
- d) 24 měsíců, pokud kupující a prodávající nedohodnou dobu delší

10. V jakém okamžiku se stáváte vlastníky kupovaného bytu?

- a) v okamžiku, kdy jsou Vám předány klíče
- b) v okamžiku podepsání kupní smlouvy
- c) v okamžiku, kdy je koupě zapsána do katastru nemovitostí
- d) v okamžiku, kdy je zaplacená celá kupní cena

11. Jaký je nejnižší možný stanovený věk, kdy lze uzavřít manželství?

- a) 15 let
- b) 16 let
- c) 17 let
- d) 18 let

12. Po rozvodu jsou práva a povinnosti rodičů k nezletilým dětem upraveny:

- a) dohodou rodičů
- b) rozhodnutím soudního znalce
- c) rozhodnutím opatrovnického soudu
- d) rozhodnutím orgánu sociální právní ochrany dětí

13. V jakém právním předpisu byste našli odpověď na otázku, ke kterému soudu podat žalobu na zaměstnavatele?

- a) zákoník práce
- b) trestní zákon
- c) občanský soudní řád
- d) exekuční řád

14. Je Vám 15 let a nemáte ukončenou povinnou školní docházku. Můžete uzavřít pracovní smlouvu?

- a) ano
- b) ne
- c) ano, ale pouze se souhlasem rodičů

15. Jakým způsobem můžete být rozvázáni pracovní poměr?

- a) dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením
- b) dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením a zrušením ve zkušební době
- c) dohodou a výpovědí
- d) pouze výpovědí

16. Kde byste hledali, co je považováno za trestný čin?

- a) v zákoně o odpovědnosti za trestné činy, 200/1990 Sb.
- b) v trestním zákoně, 140/1961 Sb.
- c) v trestním zákoníku
- d) v občanském zákoníku

17. Jaký trest není možný v ČR udělit za spáchaný trestný čin?

- a) trest propadnutí majetku
- b) trest nepodmíněného odnětí svobody
- c) trest smrti
- d) trest zákazu pobytu

18. Co je to tzv. špresumpce nevinny?

- a) každý je považován za nevinného, dokud o jeho vinně nerozhodne pravomocný soud
- b) obviněný byl obviněn neprávem, nedopustil se žádného trestného činu
- c) soubor opatření, která mají zabránit trestné činnosti
- d) obviněný byl soudcem prohlášen za nevinného

19. Kdy je možné podmíněně propustit na svobodu?

- a) u každého trestu odnětí svobody
- b) u každého trestu odnětí svobody, s výjimkou zvláště závažných trestných činů
- c) u každého trestu odnětí svobody, s výjimkou doživotních trestů
- d) je možné jen v případě, kdy soud tuto možnost v rozsudku povolí, přičemž soud stanoví, po kolika letech odnětí svobody může odsouzený poprvé požádat o podmíněně propustit

20. Posuďte, kdo je vlastníkem hodinek. Paní Novotná měla krásné starožitné hodinky, jednoho dne si je ale zapoměla v hotelovém pokoji. Našla je paní Horáková, která pokoj uklízela. Po několika týdnech, jestli se o hodinky někdo nepohlásí. Když se po nich nikdo nesháněl, předstírajíc, že je ztráta, prodala je sběrateli panu Pokornému. Pana Pokorného ale bohužel dva měsíce po koupi vykradli, mimo jiných věcí si zloději odnesli i zmiňované hodinky. Ty se znovu objevili po 5 letech, kdy byla odhalena zločinná skrýš lupem. **Kdo je nyní vlastníkem hodinek a které tvrzení platí?**

- a) Vlastníkem je stále paní Novotná, protože hodinky nikomu neprodala ani nedarovala. A to přesto, že ztrátu nikde nehlásila a v hotelu se nebyla ptát, zda se hodinky nenalezly.
- b) Vlastníkem je paní Horáková, která hodinky získala tak, že je našla, takže neudělala nic nepřípustného. Po hodinkách se navíc nikdo nesháněl. Protože pak neuzavřela s panem Pokorným smlouvu písemně, tak je smlouva o koupi neplatná. Paní Horáková vrátí panu Pokornému peníze a vezme si hodinky.
- c) Vlastníkem je pan Pokorný, protože hodinky koupil od paní Horákové v přesvědčení, že jde o její věci. I když se zjistilo, že jde o nález, tak hodinky právoplatně vydržel, protože to nevěděl v době, kdy měl hodinky ve své moci.
- d) Vlastníkem je zloděj, který měl hodinky v držení více než tři let, než byl odhalen jeho ukrývání s kradenými věcmi. Proto hodinky vydržel on. Panu Pokornému ovšem bude muset vyplatit finanční odškodnění.

Děkuji Vám za odpovědi a přeji hezký den
Kristýna Mráounová
Studentka Univerzity Pardubice

Příloha . 5

Vyhodnocení zbylých otázek z dotazníku

Zde je vyhodnocení ostatních otázek z dotazníku, je provedeno formou četnostních tabulek, kde jsou jednotlivé četnosti i odpovědi studentů celkem.

5) Se a které tyto právní normy sestupně podle jejich právní síly

- a) Vládní nařízení
- b) Vyhlásky nižších státních orgánů (obcí)
- c) Zákony a zákonná opatření
- d) Vyhlásky ministrů
- e) Ústava a ústavní zákony

Správné řešení: e) Ústava a ústavní zákony, c) Zákony a zákonná opatření, a) Vládní nařízení, d) Vyhlásky ministrů, b) Vyhlásky nižších státních orgánů (obcí). Vyhodnocení výsledků je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 25) Ano – to studenti správně seřadili právní předpisy, Ne – to studenti seřadili právní předpisy chybně.

Tab. 25: Vyhodnocení otázky . 5

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	Absolutní četnost	relativní četnost [%]	absolutní četnost	relativní četnost [%]	absolutní četnost	relativní četnost [%]	absolutní četnost	Relativní četnost [%]
Ano	26	52	35	70	13	26	74	49
Ne	24	48	15	30	37	74	76	51
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

8) Reklamace musí být podle zákona vyřízena:

- a) do 30 dnů od podání reklamace
- b) do 30 dnů od podání reklamace, ale lze se domluvit na delší lhůtu
- c) do 30 dnů od odeslání věci prodejcem do autorizované prodejny
- d) do 30 dnů od okamžiku, kdy prodejce uzná, že věc má danou vadu

Správná odpověď je možnost a) do 30 dnů od podání reklamace. Vyhodnocení je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 26).

Tab. 25: Vyhodnocení otázky . 5

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	40	80	27	54	37	74	104	69
b)	5	10	11	22	7	14	23	15
c)	0	0	5	10	2	4	7	5
d)	5	10	7	14	4	8	16	11
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

9) Jaká je záruční doba na zakoupené spotřební zboží podle občanského zákoníku?

- a) 24 měsíců
- b) 6 měsíců
- c) žádná
- d) 24 měsíců, pokud si kupující a prodávající nedomluví dobu delší

Správná odpověď je odpověď d) 24 měsíců, pokud si prodávající a kupující nedomluví dobu delší. Vyhodnocení otázky je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 26).

Tab. 26: Vyhodnocení otázky . 9

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	19	38	23	46	31	62	73	49
b)	8	16	0	0	4	8	12	8
c)	2	4	4	8	0	0	6	4
d)	21	42	23	46	15	30	59	39
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

10) V jakém okamžiku se stáváte vlastníky kupovaného bytu?

- a) v okamžiku, kdy jsou Vám předány klíče
- b) v okamžiku podepsání kupní smlouvy
- c) v okamžiku, kdy je koup zapsána do katastru nemovitostí
- d) v okamžiku, kdy je zaplacená celá kupní cena

Správná odpověď je možnost c) v okamžiku, kdy je koup zapsána do katastru nemovitostí. Výsledky jsou zobrazeny v tabulce (viz Tab. 27).

Tab. 27: Vyhodnocení otázky . 10

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	1	2	1	2	2	4	4	3
b)	9	18	29	58	15	50	63	42
c)	36	72	17	34	22	44	75	50
d)	4	8	3	6	1	2	8	5
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

11) Jaký je nejnižší možný stanovený věk, kdy lze uzavřít manželství?

- a) 15 let
- b) 16 let
- c) 17 let
- d) 18 let

Ze čtyř možností je správnou možností b) 16 let. Vyhodnocení výsledků je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 28).

Tab. 28: Vyhodnocení otázky . 11

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	3	6	3	6	5	10	11	7
b)	25	50	29	58	20	40	74	49
c)	1	2	1	2	1	2	3	2
d)	21	42	17	34	24	48	62	42
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

12) Po rozvodu jsou práva a povinnosti rodičů k nezletilým dětem upraveny:

- a) dohodou rodičů
- b) rozhodnutím soudního znalce
- c) rozhodnutím opatrovnického soudu
- d) rozhodnutím orgánu sociálně právní ochrany dětí

Správnou odpovědí je možnost c) rozhodnutím opatrovnického soudu. Vyhodnocení výsledků je uvedeno v tabulce (viz Tab. 29).

Tab. 29: Vyhodnocení otázky . 12

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	2	4	3	6	4	8	9	6
b)	7	14	12	24	7	14	26	17
c)	32	64	30	60	28	56	90	60
d)	9	18	5	10	11	22	25	17
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

13) V jakém právním předpisu byste hledali odpověď na otázku, ke kterému soudu podat žalobu na zaměstnavatele?

- a) zákoník práce
- b) trestní zákon
- c) občanský soudní řád
- d) exekuční řád

Správná odpověď je odpověď c) občanský soudní řád. Vyhodnocení výsledků je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 30).

Tab. 30: Vyhodnocení otázky . 13

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	32	64	40	80	37	74	109	73
b)	8	16	5	10	8	16	21	14
c)	10	20	5	10	4	8	19	12
d)	0	0	0	0	1	2	1	1
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

15) Jakým způsobem byste byli rozvázáni pracovní poměr?

- a) dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením
- b) dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením a zrušením ve zkušební době
- c) dohodou a výpovědí
- d) pouze výpovědí

Správná odpověď je možnost b) dohodou, výpovědí okamžitým zrušením a zrušením ve zkušební době. Výsledky jsou uvedeny v tabulce (viz Tab. 31)

Tab. 31: Vyhodnocení otázky 15

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	4	8	5	10	4	8	13	9
b)	39	78	30	60	35	70	104	69
c)	4	8	6	12	6	12	16	11
d)	3	6	9	18	5	10	17	11
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

16) Kde byste hledali, co je považováno za trestný čin?

- a) v zákoně o odpovědnosti za trestné činy 200/1990 Sb.
- b) v trestním zákoně 140/1961 Sb.
- c) v trestním zákoníku
- d) v občanském zákoníku

Vzhledem k tomu, že od 1.1.2010 vstoupil v platnost nový trestní zákoník 40/2009 Sb., by byla správná odpověď c) v trestním zákoníku. Výzkum byl ale proveden v roce 2009, kdy platil Trestní zákon 140/1961 Sb., správnou odpovědí tedy měla být možnost b). Zajímavé ovšem je, že v této otázce studentka přesto uvedla jako správnou odpověď možnost c). Je možné, že s neustálou změnou změn zákonů v médiích, se studenti spletli a označili špatnou odpověď. Výsledky jsou uvedeny v tabulce (viz Tab. 32).

Tab. 32: Vyhodnocení otázky . 16

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	0	0	1	2	0	0	1	1
b)	7	14	1	2	5	10	13	9
c)	42	84	48	96	43	86	133	88
d)	1	2	0	0	2	4	3	2
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

19) Kdy je možné podmíněné propuštění na svobodu?

- a) u každého trestu odnětí svobody
- b) u každého trestu odnětí svobody, s výjimkou zvláště závažných trestných činů
- c) u každého trestu odnětí svobody, s výjimkou doživotních trestů
- d) je možné jen v případě, kdy soud tuto možnost povolí, případně soud stanoví, po kolika letech odnětí svobody může odsouzený poprvé požádat o podmíněné propuštění

Správnou odpovědí je odpověď a) u každého trestu odnětí svobody. Vyhodnocení výsledků je zobrazeno v tabulce (viz Tab. 33)

Tab. 33: Vyhodnocení otázky . 19

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	9	18	5	10	4	8	18	12
b)	2	4	10	20	8	16	20	13
c)	9	18	2	4	9	18	20	13
d)	30	60	33	66	29	58	92	61
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100

20) Posuďte, kdo je vlastníkem hodinek. Paní Novotná měla krásné starofitné hodinky, jednoho dne si je ale zapoměla v hotelovém pokoji. Našla je paní Horáková, která pokoj uklízela. Po několika týdnech, jestli se o hodinky někdo nepřihlásí. Když se po nich nikdo nesháněl, předstírajíc, že je ztráta, prodala je panu Pokornému. Pana Pokorného ale bohužel dva měsíce po koupi vykradli, mimo jiných věci si zloděj odnesl i zmizelou hodinky. Ty se znovu objevily po 5 letech, kdy byla odhalena zločinná skrýš lupem. **Kdo je nyní vlastníkem hodinek a které tvrzení platí?**

a) Vlastníkem je paní Novotná, protože hodinky nikomu neprodala ani nedarovala. A to přesto, že ztrátu nikde nehlásila a v hotelu se nebyla ptát, zda se hodinky nenacházejí.

b) Vlastníkem je paní Horáková, která hodinky získala tak, že je našla, takže neudělala nic neoprávněného. Po hodinkách se navíc nikdo nesháněl. Protože pak neuzavřela s panem Pokorným smlouvu písemně, tak je smlouva o koupi neplatná. Paní Horáková vrátí panu Pokornému peníze a vezme si hodinky.

c) Vlastníkem je pan Pokorný, protože hodinky koupil od paní Horákové v přesvědčení, že jde o její věci. I když se zjistilo, že jde o nález, tak hodinky právoplatně vydržel, protože to nevedl v době, kdy měl hodinky ve své moci.

d) Vlastníkem je zloděj, který měl hodinky v držení více než pět let, než byl odhalen jeho ukrývaný s ukradenými věcmi. Proto hodinky vydržel on. Panu Pokornému ovšem bude muset vyplatit finanční odškodnění.

Správná odpověď je možnost a). Výsledky jsou uvedeny v tabulce (viz. Tab. 34).

Tab. 34: Vyhodnocení otázky . 20

	Obchodní akademie		Gymnázium		Ostatní S TM		Celkem	
	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	relativní etnost [%]	absolutní etnost	Relativní etnost [%]
a)	24	48	20	40	11	22	55	37
b)	2	4	5	10	7	14	14	9
c)	21	42	21	41	24	48	66	44
d)	3	6	4	8	8	16	15	10
Celk.	50	100	50	100	50	100	150	100